

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 19.9.2007
KOM(2007) 529 slutlig

2007/0196 (COD)

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV

**om ändring av direktiv 2003/55/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för
naturgas**

(framlagt av kommissionen)

{SEK(2007) 1179}
{SEK(2007) 1180}

MOTIVERING

Elektricitet och gas är av avgörande betydelse för välfärden i Europa. Utan en konkurrensutsatt och effektiv europeisk el- och gasmarknad kommer de europeiska medborgarna att få betala orimliga priser för att tillgodose några av sina mest grundläggande dagliga behov. El- och gasmarknaden är också livsviktig för Europas konkurrenskraft, eftersom energin är viktig för europeisk industri.

Dessutom är en konkurrensutsatt och effektiv el- och gasmarknad en nödvändig förutsättning för att man ska kunna ta itu med klimatförändringarna. Endast med en fungerande marknad är det möjligt att utveckla ett effektivt fungerande system för handel med utsläppsrätter och en industri för förnybar energi som kommer att uppfylla det ambitiösa målet – som fastställts av Europeiska rådet – att se till att EU:s energimix till 20 % hämtas från förnybara energikällor senast år 2020.

Slutligen är en konkurrensutsatt, EU-omfattande el- och gasmarknad avgörande för att man ska kunna säkerställa en tryggad energiförsörjning i Europa. Endast en sådan marknad genererar de rätta investeringssignalerna, erbjuder rättvist nättillträde för alla potentiella investerare och tillhandahåller reella och effektiva incitament för både nätoperatörer och producenter så att de uppmuntras att investera de miljarder euro som kommer att behövas i EU under de nästa två decennierna.

Liberaliseringen av el- och gasmarknaden påbörjades för cirka 10 år sedan. Under dessa 10 år har många EU-medborgare kunnat dra nytta av ett större urval och mer konkurrens, samtidigt som servicen och säkerheten har förbättrats. Den utvärdering som genomförts av kommissionen och Europas energitillsynsmyndigheter har emellertid visat att utvecklingen av marknader med verklig konkurrens är långt ifrån avslutad. I praktiken har alltför många av EU:s medborgare och företag ingen reell möjlighet att välja leverantör. Fragmentering av marknaden längs nationella gränser, en hög grad av vertikal integration och hög marknadskoncentration är roten och upphovet till att det inte finns någon äkta inre marknad.

Sedan ikraftträdandet av nuvarande el- och gasdirektiv i juli 2003 har kommissionen kontinuerligt övervakat genomförandet av dem och deras effekter på marknaden. Kommissionen har också haft regelbunden kontakt med alla berörda intressenter. Bland annat har kommissionen, varje år, offentliggjort sin benchmarkingrapport om förverkligandet av den inre el- och gasmarknaden. Den har organiserat Florensforumet för reglering av elförsörjningen (*Electricity Regulatory Forum of Florence*) och Madridforumet för reglering av gasförsörjningen (*Gas Regulatory Forum of Madrid*). I dessa forum möts ministerier, nationella tillsynsmyndigheter, kommissionen, systemansvariga för överföringssystem (TSO), leverantörer, handlare, konsumenter, fackföreningar, nätanvändare och elbörser på reguljär basis.

I slutet av 2005 efterlyste Europeiska rådet, vid sitt möte i Hampton Court, en sant europeisk energipolitik. Som svar på denna uppfordran offentliggjorde kommissionen den 8 mars 2006 en grönbok om utveckling av en gemensam, sammanhängande europeisk energipolitik. Det offentliga samrådet ledde till 1 680 svar. Redan 2005 startade kommissionen en utredning om konkurrensen på gas- och elmarknaderna. Energiutredningen var ett svar på den oro som uttryckts av konsumenter och nya marknadsaktörer beträffande utvecklingen av grossistmarknaderna för gas och el och beträffande det begränsade urvalet för konsumenterna.

Slutrapporten från utredningen antogs av kommissionen den 10 januari 2007 tillsammans med ett omfattande åtgärds paket för att skapa en ny energipolitik för Europa.

I kommissionens meddelande av den 10 januari 2007 med titeln ”En energipolitik för Europa”¹ framhölls betydelsen av att fullborda den inre marknaden för el och naturgas. Meddelandet understöddes av en omfattande rapport om den inre marknaden, slutresultaten från branschundersökningen om konkurrens och grundliga genomgångar av situationen på de nationella el- och gasmarknaderna. Samtidigt med detta har kommissionen genomfört en konsekvensbedömning för att utvärdera politiska alternativ med anknytning till fullbordandet av den inre gas- och elmarknaden. I konsekvensbedömningen ingick ett samråd med intressenter. Sammanlagt 339 besvarade frågeformulär skickades in av organisationer från 19 länder. Dessutom mottogs 73 frågeformulär från organisationer som inte är knutna till ett visst land. Intervjuer genomfördes med ytterligare 56 intressenter, huvudsakligen företag som skulle kunna påverkas av en uppdelning av företagens tillgångar eller av skärpta öppenhetskrav.

Vid Europeiska rådets vårmöte 2007 anmodades kommissionen att föreslå ytterligare åtgärder, exempelvis följande:

- Effektiv åtskillnad av leverans- och produktionsverksamhet från nätdrift.
- Ytterligare harmonisering av de nationella energitillsynsmyndigheternas befogenheter och en förstärkning av deras oberoende.
- Upprättande av en oberoende mekanism för samarbete mellan nationella tillsynsmyndigheter.
- Upprättande av en mekanism som gör det möjligt för TSO:er att förbättra samordningen av nätdriften, leveranssäkerheten i ledningsnäten, gränsöverskridande elhandel och nätdrift.
- Ökad insyn i verksamheten på energimarknaden.

Europeiska rådet underströk också behovet av att öka försörjningstryggheten i en anda av solidaritet bland medlemsstaterna.

I sin resolution om framtidsutsikterna för den inre gas- och elmarknaden, som antogs den 10 juli 2007, uttryckte Europaparlamentet starkt politiskt stöd för en gemensam energipolitik, med tanke på att ”ett uppdelat ägande av överföringen är det effektivaste verktyget för att främja investeringar i infrastruktur på ett icke-diskriminerande sätt och trygga ett rättvist nättillträde för nya aktörer och öppenhet på marknaden”. Europaparlamentet underströk emellertid att det också krävdes andra åtgärder och att skillnaderna mellan el- och gasmarknaderna kan nödvändiggöra olika genomförandebestämmelser. Europaparlamentet efterlyste också åtgärder för att ”genom en EU-enhet stärka samarbetet på EU-nivå mellan nationella tillsynsmyndigheter som ett sätt att främja ett mer europeiskt tillvägagångssätt för reglering i gränsöverskridande frågor”.

¹ KOM(2007) 1.

Rådet för europeiska tillsynsmyndigheter inom energiområdet (*Council of European Energy Regulators* – CEER) välkomnade kommissionens meddelande av den 10 januari. CEER uttryckte därvid starkt stöd för EU-lagstiftning som ett sätt att få det projekt som syftar till inrättande av en inre energimarknad på rätt spår igen. Den 6 juni 2007 offentliggjorde de europeiska energitillsynsmyndigheterna sex dokument med ställningstaganden om de viktigaste frågorna i den nya energilagstiftningen. I synnerhet stödde de kommissionens förslag om skärpt oberoende tillsyn på nationell nivå och på EU-nivå, och om effektiv åtskillnad av överföringsnäten. Tillsynsmyndigheterna rekommenderade tydligt att åtskillnad av ägandet beträffande överföringen borde, i princip, vara den modell som föreskrivs i ny EU-lagstiftning och att detta borde gälla både el och gas.

Dessa element beaktades fullt ut i samband med att de dessa förslag utarbetades. Förslagen sammanfattas nedan.

1. EFFEKTIV ÅTSKILLNAD AV LEVERANS- OCH PRODUKTIONSVERKSAMHET FRÅN NÄTDRIFT

1.1. Existerande bestämmelser om åtskillnad är inte tillräckliga för att säkerställa en välfungerande marknad

Existerande lagstiftning kräver att nät drift åtskiljs, juridiskt och funktionellt, från leverans- och produktionsverksamhet. Medlemsstaterna har uppfyllt detta krav genom att använda olika organisatoriska strukturer. Flera medlemsstater har skapat ett helt åtskilt företag för nät drift, medan andra har skapat ett rättssubjekt inom ett integrerat företag. Kraven på juridisk och funktionell åtskillnad har bidragit positivt till utvecklingen av konkurrensutsatta el- och gasmarknader i flera medlemsstater

Erfarenheterna har emellertid visat att tre typer av problem uppstår om den systemansvarige för överföringssystemet (TSO) är ett rättssubjekt inom ett integrerat företag.

För det första kan TSO:n behandla sina egna dotterbolag bättre än konkurrerande tredje parter. Integrerade företag kan även använda nättillgångar för att göra det svårare för konkurrenter att komma in på marknaden. Den bakomliggande orsaken är att åtskillnad i juridiskt och funktionellt avseende inte löser den grundläggande intressekonflikten inom integrerade företag, dvs. att leverans- och produktionsintressen strävar efter att maximera sin försäljning och sina marknadsandelar medan nätoperatören är skyldig att tillhandahålla icke-diskriminerande tillträde för konkurrenter. Denna inneboende intressekonflikt är nästan omöjlig att kontrollera med hjälp av reglering, eftersom TSO:ns oberoende i ett integrerat företag är omöjligt att övervaka utan en ytterst betungande och inkräktande reglering.

För det andra kan icke-diskriminerande tillträde till information inte garanteras – med nuvarande regler om åtskillnad – eftersom det inte finns något effektivt sätt att förhindra TSO:er från avslöja känslig marknadsinformation för det integrerade företagets produktions- eller leveransavdelning.

För det tredje snedvrids investeringsincitamenten i ett integrerat företag. Vertikalt integrerade nätoperatörer saknar incitament att utveckla nätet i hela marknadens intresse, och därigenom att underlätta för nya företag att komma in i produktions- eller distributionsledet. Tvärtom har de ett inneboende intresse av att begränsa nya investeringar när sådana skulle gagna dess konkurrenter och medföra ny konkurrens på den etablerade operatörens ”hemmamarknad”.

Istället tenderar de investeringsbeslut som fattas av vertikalt integrerade företag att gynna dotterbolag i leveransledet. Sådana företag förefaller vara särskilt obenägna att öka sammanlänkings- eller gasimportkapaciteten, och därigenom främja konkurrensen på den etablerade operatörens hemmamarknad, till förfång för den inre marknaden.

Sammanfattningsvis kan sägas att ett företag som förblir vertikalt integrerat har ett inbyggt incitament både att underinvestera i nya nät (av fruktan för att sådan investeringar skulle hjälpa konkurrenter att utvecklas på företagets "hemmamarknad") och – närhelst det är möjligt – att privilegiera sina egna försäljningsbolag när det gäller nättillträde. Detta skadar EU:s konkurrensförmåga och dess försörjningstrygghet samt påverkar möjligheten att uppnå EU:s klimatförändrings- och miljömål.

Investeringssiffrorna från senare år visar följande: Jämfört med helt och hållet åtskilda företag har vertikalt integrerade företag, exempelvis, återinvesterat betydligt mindre av sina intäkter från gränsöverskridande överbelastningsavgifter i nya sammanlänkningar. Effektiv åtskillnad avlägsnar den sorts snedvridna investeringsincitament som är typiska för vertikalt integrerade TSO:er. Den främjar således försörjningstryggheten. Kommissionen har konstaterat att effektiv åtskillnad av TSO:er främjar deras investeringsverksamhet. Berörda medlemsstater har senare dragit till sig nya infrastrukturinvesteringar som, exempelvis, bygger terminaler för kondenserad naturgas (*liquefied natural gas* – LNG).

Vidare har elpriserna på olika marknader under senare år visat vilka fördelar det finns med åtskillnad beträffande ägandet: Under de senaste 10 åren har vertikalt integrerade företag ökat priserna mer, och bibehållit högre priser, än helt och hållet åtskilda företag.

1.2. Det visar tydligt att det krävs en mer effektiv åtskillnad av TSO:er

På denna punkt klargörs tydligt i det konkreta förslaget att det alternativ som kommissionen föredrar fortfarande är åtskillnad beträffande ägandet. I praktiken betyder detta att medlemsstaterna måste sörja för att en eller flera personer inte kan utöva kontroll över ett leveransföretag och samtidigt ha något intresse i eller utöva någon rättighet med avseende på en TSO eller ett överföringssystem. Denna bestämmelser gäller också omvänt, dvs. kontroll över en TSO bör inte gå att kombinera med något intresse i eller rättigheter med avseende på ett leveransföretag.

Detta alternativ möjliggör en situation där samma person, t.ex. en pensionsfond, har icke-kontrollerande intressen i både en TSO och ett leveransföretag. En sådan aktieägare med en minoritetsandel får emellertid inte ha rätt att blockera beslut i båda dessa företag, och får inte utse medlemmar till företagets styrelser eller vara medlem i båda företagets styrelser. Detta alternativ, där man gör en tydlig åtskillnad beträffande ägandet mellan TSO:er och leveransföretag, är det mest effektiva och stabila sättet att åstadkomma effektiv åtskillnad av överföringsnätet och därmed lösa den inneboende intressekonflikten.

För att genomföra denna lösning kan medlemsstaterna välja följande tillvägagångssätt som kan bidra till att man fullt ut tillgodoser aktieägarnas intressen i vertikalt integrerade företag. Aktierna i det vertikalt integrerade företaget kan delas in i aktier i det företag som äger överföringssystemet å ena sidan och aktier i leveransföretaget å andra sidan. Därefter kan dessa aktier tillräknas aktieägarna i det tidigare vertikalt integrerade företaget.

Samtidigt som kommissionen anser att åtskillnad beträffande ägandet kvarstår som det bästa alternativet, erbjuder den dock en annan möjlighet för medlemsstater som väljer att inte

använda detta tillvägagångssätt. Detta alternativ måste emellertid ge samma garantier beträffande handlingsfrihet för nätet i fråga och samma nivå avseende incitament för nätet att investera i ny infrastruktur som kan vara till nytta för konkurrenter. Detta alternativ, en avvikelse från grundstrategin med åtskillnad beträffande ägandet, kallas oberoende systemoperatör (*Independent System Operator*). Detta alternativ gör det möjligt för vertikalt integrerade företag att behålla ägandet över sina nättillgångar, men kräver att själva överföringsnätet förvaltas av en oberoende systemoperatör – ett företag eller en enhet som är helt och hållet åtskild från det vertikalt integrerade företaget – som utför en nätoperatörs samtliga funktioner. För att säkerställa att operatören förblir och agerar i praktiken oberoende i förhållande till det vertikalt integrerade företaget, måste det dessutom upprättas reglering samt permanent regleringstillsyn.

I några fall kan vertikalt integrerade energiföretag tvingas att göra sig av med några av sina tillgångar, särskilt sina överföringsnät, eller att överlåta driften av sådana tillgångar till tredje part, för att uppfylla de föreslagna kraven avseende effektiv åtskillnad. Emellertid förefaller det inte finnas några alternativ till dessa förslag om vi ska kunna säkerställa fullständigt oberoende för TSO:erna.

De två alternativen gäller på samma sätt för elsektorn och för gassektorn. Kommissionen erkänner att arbetet med att åstadkomma åtskillnad beträffande ägandet generellt sett har kommit längre inom elsektorn i EU, men har inte hittat något övertygande argument som motiverar olika behandling av de två sektorerna. I synnerhet gäller att den grundläggande intressekonflikten, mellan leverans- och produktionsverksamhet å ena sidan och nätdrift och utveckling å andra sidan, föreligger i lika hög grad inom båda sektorer. Dessutom är det inte ägandet av nätet som är den viktigaste faktorn för möjligheten att ingå långsiktiga leveransavtal med gasproducenter i tidigare led, utan att det finns en stark kundbas. EU kommer otvivelaktigt att förbli en mycket attraktiv marknad för gasleveranser oberoende av ägandestrukturen hos de upphandlande företagen som, när de väl är effektivt åtskilda, kommer att kunna konkurrera om gas på lika villkor. Kommissionen inser vidare att gastransporter, till skillnad från elkraftöverföring, innebär fysisk förflyttning av gasmolekyler genom rörledningar. TSO:n har därför en högre grad av kontroll när det gäller att bestämma flödesriktningarna och kapacitetsutnyttjandet i systemet. Det betyder att effektiv åtskillnad av gasnäten är minst lika viktig som för elnäten.

I syfte att uppmuntra leverans- och produktionsföretag att investera i nya energiinfrastrukturer inbegriper föreliggande förslag emellertid möjligheten till tillfälliga avvikelser från reglerna om åtskillnad beträffande ägandet för uppförande av ny infrastruktur. Detta undantag kommer att tillämpas från fall till fall, med beaktande av de ekonomiska aspekterna hos den nya investeringen, målen för den inre marknaden och målen avseende försörjningstryggheten.

I enlighet med artikel 295 i EG-fördraget gäller förslagen på samma sätt för offentliga och privata företag. Det betyder att oavsett om företaget är offentligt eller privat ska ingen person, eller grupp av personer, ensam eller gemensamt kunna påverka styrelsernas sammansättning, röstningen eller beslutsfattandet hos antingen TSO:erna eller leverans- eller produktionsföretagen. Det innebär att oberoendet för en offentligägd TSO garanteras även om leverans- eller produktionsverksamheten är offentligägd. Förslagen innebär emellertid inte att statligt ägda företag måste sälja sina nät till ett privatägt företag. För att uppfylla detta krav skulle ett offentligt organ eller staten, exempelvis, kunna överlåta rättigheterna (som ger ”inflytandet”) till en annan offentligägd eller privatägd juridisk person. Det viktiga är att medlemsstaten i fråga, i samtliga fall där åtskillnad genomförs, måste visa att resultaten är

effektiva i praktiken och att företagen drivs helt och hållet åtskilda från varandra, så att konkurrensvillkoren är lika i praktiken inom hela EU.

Slutligen bör det påpekas att bestämmelserna om åtskillnad beträffande ägandet av överföringsnät inte gäller för medlemsstater som inte har några överföringsnät för gas eller el, utan endast ett distributionsnät.

1.3. Tredjeländer

I det här förslaget krävs effektiv åtskillnad mellan TSO:er och leverans- och produktionsverksamhet inte bara på nationell nivå utan inom hela EU. Det betyder i synnerhet att inget leverans- eller produktionsföretag som är verksamt någonstans inom EU kan äga eller driva ett överföringssystem i någon av EU:s medlemsstater. Detta krav gäller både för EU-företag och för företag från tredjeland på samma sätt.

Paketet innehåller skyddsåtgärder för den händelse att företag från tredjeländer vill förvärva ett betydande inflytande i eller till och med kontroll över ett EU-nät. Företaget kommer då att vara tvunget att bevisa att det fullständigt uppfyller samma åtskillnadskrav som EU-företag. Kommissionen kan gripa in om en köpare inte kan påvisa sitt direkta och indirekta oberoende av leverans- och produktionsverksamhet.

Vidare är välfungerande marknader och nät avgörande för ekonomins konkurrenskraft och för medborgarnas välfärd. Målet för föreliggande förslag är att främja konkurrensen på de europeiska energimarknaderna och att bidra till att dessa marknader fungerar väl. Mot denna bakgrund är det absolut nödvändigt – utan att det påverkar gemenskapens internationella åligganden – att sörja för att alla ekonomiska aktörer som är verksamma på europeiska energimarknader respekterar och agerar i överensstämmelse med den marknadsekonomiska investerarprincipen (*market investor principles*). Därför föreslår kommissionen ett krav på att enskilda från tredjeländer samt tredjeländer inte ska få skaffa kontroll över ett överföringssystem eller en TSO i gemenskapen såvida inte detta medges genom ett avtal mellan EU och tredjelandet. Syftet är inte att diskriminera företag från tredjeländer, utan att garantera att de följer samma regler som gäller för EU-baserade företag både i ord och handling. Slutligen kommer kommissionen att göra en snabb och noggrann översyn av de bredare aspekterna av EU:s externa energipolitik, och resultaten av detta arbete kommer att offentliggöras.

Sammanfattningsvis om den viktiga frågan om åtskillnad: Föreliggande förslag om effektiv åtskillnad är ett nödvändigt och avgörande steg i arbetet för att åstadkomma EU-omfattande marknadsintegration. I slutändan kan det bidra till att skapa överstatliga TSO:er eftersom operatörerna inte längre hålls tillbaka av ömsesidig misstro. Om överstatliga TSO:er skapas utan att man försäkras om deras fulla oberoende, är det emellertid troligt att konkurrensen mellan dotterbolag i leverans- och produktionsledet skulle försvagas på grund av risken för hemliga överenskommelser. I avsaknad av effektiv åtskillnad skulle sådant samarbete därför ge upphov till oro beträffande konkurrensen. Det bör noteras att föreliggande förslag inbegriper flera ytterligare åtgärder för att främja EU:s marknadsintegration, bland annat åtgärder för förbättrat samarbete mellan TSO:er.

2. STÖRRE BEFOGENHETER OCH FÖRSTÄRKT OBEROENDE FÖR NATIONELLA TILLSYNSMYNDIGHETER

2.1. Starka nationella tillsynsmyndigheter för tillsyn över el- och gasmarknaderna

Enligt de existerande el- och gasdirektiven ska medlemsstaterna inrätta tillsynsmyndigheter. I flera medlemsstater är tillsynsmyndigheterna väletablerade organ med betydande befogenheter och resurser, som ger dem möjlighet att sörja för vederbörlig marknadsreglering. I andra medlemsstater har tillsynsmyndigheterna emellertid inrättats först nyligen, och deras befogenheter är svagare eller spridda över flera organ. De omfattande landsöversikter som sammanställts av kommissionen har avslöjat denna brist på enhetlighet och, i många fall, tillsynsmyndigheternas svaga ställning.

Erfarenheterna från medlemsstater där marknaderna har varit öppna under flera år, och från andra konkurrensutsatta allmännyttiga sektorer, visar tydligt att starka tillsynsmyndigheter är nödvändiga för en välfungerande marknad, i synnerhet när det gäller utnyttjandet av nätinfrastukturer.

Av dessa skäl syftar föreliggande förslag till att stärka tillsynsmyndigheternas befogenheter. För det första får de ett tydligt mandat att samarbeta på Europainivå, i nära samarbete med byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter och med kommissionen, för att säkerställa konkurrenskraftiga, säkra och miljömässigt hållbara inre el- och gasmarknader inom Europeiska unionen, och för att säkerställa ett effektivt öppnande av marknaden för alla konsumenter och leverantörer.

För det andra föreslås en förstärkning av deras befogenheter när det gäller marknadsreglering, i synnerhet på följande områden:

- Kontroll av att TSO:er och DSO:er (systemansvarig för distributionssystemet) uppfyller regler för tredjepartstillträde, åtskillnadsskyldigheter, krav för balanseringsmekanismer, förfaranden för hantering av överbelastning och sammanlänkning.
- Granskning av TSO:ernas investeringsplaner och bedömning, i myndighetens årsrapport, av i vilken mån TSO:ernas investeringsplaner är förenliga med den Europaomfattande tioåriga utvecklingsplanen för nätet. Övervakning av nätens säkerhet och tillförlitlighet samt granskning av reglerna för nätens säkerhet och tillförlitlighet.
- Övervakning av skyldigheter avseende öppenhet.
- Övervakning av graden av marknadsöppning och konkurrens samt främjande av effektiv konkurrens i samarbete med konkurrensmyndigheter.
- Säkerställande av att konsumentskyddsåtgärderna är effektiva.

El och gas skiljer sig fundamentalt från andra handelsvaror eftersom de är nätbaserade produkter som är omöjliga eller kostsamma att lagra. Detta gör dem känsliga för marknadsmissbruk, och tillsynen över företag som är verksamma på el- och gasmarknaden måste utökas. Tillsynsmyndigheterna behöver därför tillgång till information om företagets operativa beslut. Här föreslås att företagen ska åläggas att bevara data om sina operativa beslut i fem år så att de är tillgängliga för de nationella tillsynsmyndigheterna samt för konkurrensmyndigheter och kommissionen, så att dessa myndigheter effektivt kan kontrollera påstådda fall av marknadsmissbruk. Detta kommer att begränsa omfattningen av

marknadsmissbruk och öka förtroendet för marknaden och därigenom främja handel och konkurrens.

Vissa typer av handlare (t.ex. banker) har redan sådana skyldigheter genom direktivet om marknader för finansiella instrument, och de bör inte få dubbla skyldigheter. Skyldigheterna att bevara data bör därför inte påverka, och bör vara förenliga med, befintlig gemenskapslagstiftning om finansmarknader. Tillsynsmyndigheterna för energimarknaden och för finansmarknaden måste samarbeta så att de kan bistå varandra med att få en överblick över berörda marknader. Innan kommissionen antar riktlinjer för kraven på bevarande av data, anmodas byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter och Europeiska värdepapperstillsynskommittén (EVTK) att samarbeta för att ge kommissionen råd om innehållet i dessa riktlinjer.

För att göra det möjligt för tillsynsmyndigheterna att fullgöra sina uppgifter ska de enligt förslaget få befogenhet att undersöka, att begära all erforderlig information och att fastställa avskräckande påföljder. Vid fullgörandet av sin tillsynsfunktion ska de också fullt ut ta hänsyn till energieffektivitetsmålen.

2.2. Påvisbart oberoende för tillsynsmyndigheterna leder till förtroende på marknaden

Tillsynsmyndigheternas oberoende utgör en huvudprincip för god förvaltning och ett fundamentalt villkor för att säkra marknadsförtroende. Enligt existerande lagstiftning ska tillsynsmyndigheterna vara fullständigt oberoende av gas- och elindustrins intressen. I lagstiftningen specificeras emellertid inte hur sådant oberoende kan säkerställas på ett påvisbart sätt, och den garanterar inte oberoende av kortsiktiga politiska intressen.

Att stärka de nationella tillsynsmyndigheternas oberoende är därför en prioritet, och detta underströks av Europeiska rådets vårmöte 2007 och av Europaparlamentet.

Det föreslås att tillsynsmyndigheten ska vara juridiskt åtskild från och funktionellt oberoende av alla andra offentliga eller privata organ och att dess personal och alla medlemmar i dess beslutsfattande instanser ska agera oberoende av marknadsintressen och inte begära eller ta emot instruktioner från någon regering eller något annat offentligt eller privat organ. För detta ändamål föreslås att tillsynsmyndigheterna ska vara juridiska personer, att de ska vara budgetmässigt oberoende och att de ska ha tillräckliga personella och finansiella resurser och oberoende ledning.

3. EN OBEROENDE MEKANISM DÄR NATIONELLA TILLSYNSMYNDIGHETER KAN SAMARBETA OCH FATTA BESLUT: BYRÅN FÖR SAMARBETE MELLAN ENERGITILLSYNSMYNDIGHETER

3.1. De positiva erfarenheterna från ERGEG bör leda till en formell samarbetsstruktur

Även om den inre energimarknaden har utvecklats väsentligt finns det en lucka i lagstiftningen när det gäller gränsöverskridande frågor. För att tackla denna fråga har kommissionen tagit initiativ till forum för självreglering, t.ex. Florensforumet (elektricitet) och Madridforumet (gas). I dessa forum möts intressenterna för att stärka samarbetet.

En oberoende rådgivande grupp för el och naturgas som kallas ”*European Regulators Group for Electricity and Gas*” (ERGEG) inrättades av kommissionens 2003 för att underlätta samråd, samordning och samarbete mellan medlemsstaternas tillsynsmyndigheter och mellan dessa myndigheter och kommissionen i syfte att stärka den inre marknaden för el och naturgas. ERGEG består av företrädare för de nationella tillsynsmyndigheterna.

ERGEG:s verksamhet under de senaste åren har bidragit mycket positivt till fullbordandet av den inre marknaden för gas och el genom att man har utfärdat icke-bindande riktlinjer och lämnat rekommendationer och yttranden till kommissionen. Inrättandet av forum för självreglering och ERGEG har dock inte resulterat i de konkreta framsteg för utvecklingen av gemensamma standarder och strategier som är nödvändiga för att man ska kunna förverkliga gränsöverskridande handel och, i första hand, regionala marknader samt, i sista hand, en europeisk energimarknad.

Med tiden har energisektorn blivit mer komplex och detaljrik och omfattar i större utsträckning olika finansiella intressen. Dagens arbetssätt inom ERGEG, där det i praktiken vanligen krävs samtycke från 27 tillsynsmyndigheter och mer än 30 TSO:er för att man ska uppnå en överenskommelse, ger inte tillräckliga resultat. Det har lett till en rad icke-bindande föreskrifter och försök att uppnå överenskommelser om gemensamma strategier genom ”gradvis konvergens”. Det har emellertid inte lett till konkreta beslut, som nu måste fattas, om svåra frågor.

För närvarande finns det enorma skillnader mellan medlemsstaterna, och ofta även inom en och samma medlemsstat, vad gäller de tekniska regler som elbolagen måste följa (anslutningsregler – *grid codes*). Reglerna måste närma sig varandra och därefter harmoniseras om vi ska kunna integrera energimarknaderna i EU.

Kommissionen har utvärderat de olika alternativen för genomförandet av de aktuella uppgifterna, däribland möjligheten att kommissionen själv genomför uppgifterna. Harmonisering av sådana frågor, precis som uppbyggnaden av ny infrastruktur, är inte en uppgift som i vanliga fall hör till kommissionens verksamhetsområde. Kommissionen har i själva verket aldrig utfört en sådan uppgift. Det kräver att specialistexpertis i de 27 nationella tillsynsmyndigheterna arbetar tillsammans. Det är dessa myndigheter som måste komma överens om en ändring av sina nationella anslutningsregler. I praktiken är det endast ett organ som utgår från de nationella tillsynsmyndigheterna som kan mobilisera alla erforderliga resurser som finns hos de nationella tillsynsmyndigheterna. Och dessa resurser är avgörande för framgång i dessa frågor. Byrån kan via sin tillsynsnämnd – som består av företrädare för nationella tillsynsmyndigheter – vända sig till dessa myndigheters personal. Kommissionen har inte denna möjlighet.

Kommissionen har kommit fram till att de uppgifter som måste lösas bäst kan tacklas av ett särskilt organ, oberoende av och utanför kommissionen. Denna slutsats har fått stöd både i Europeiska rådet, vid vårmötet 2007, och i nyligen antagna resolutioner från Europaparlamentet².

² Europeiska rådet samtycker i sina slutsatser till inrättandet av en oberoende mekanism där nationella tillsynsmyndigheter kan samarbeta och fatta beslut om viktiga gränsöverskridande frågor. Samtidigt fastläggs i Alejo Vidal-Quadras (föredragande) rapport att Europaparlamentet ”välkomnar kommissionens förslag om att genom en EU-enhet stärka samarbetet på EU-nivå mellan nationella tillsynsmyndigheter som ett sätt att främja ett mer europeiskt tillvägagångssätt för reglering i

Därför har man övervägt att inrätta ett mer kraftfullt nätverk av nationella energitillsynsmyndigheter. Det nätverk av konkurrensmyndigheter som skapades 2004 i enlighet med rådets förordning (EG) nr 1/2003 kan fungera som en modell. För detta skulle man dock behöva ge kommissionen självständiga befogenheter inom energisektorn (sådana befogenheter finns för närvarande bara inom området konkurrensregler). De nationella tillsynsmyndigheternas befogenheter bör, i alla händelser, stärkas och harmoniseras.

Vidare skulle man kunna använda samma modell som i Europeiska centralbankssystemet, men detta saknar juridisk grund i fördraget. En sådan modell skulle helt enkelt kräva en ändring av fördraget.

Kommissionen kom därför till slutsatsen att om det skulle inrättas ett oberoende organ – som kan ge förslag till kommissionen beträffande grundläggande beslut och fatta enskilda tillsynsbeslut med bindande verkan för tredje part om tekniska detaljfrågor som delegerats till organet – är den enda lösningen att inrätta en byrå.

De huvuduppgifter som föreslås för byrån skulle utgöra ett komplement, på europeisk nivå, till de regleringsuppgifter som utförs av de nationella tillsynsmyndigheterna. Strukturen skulle utgöra en ram för samarbete mellan nationella tillsynsmyndigheter, ge möjlighet till tillsyn över reglerna för samarbetet mellan TSO:er och ge utrymme att fatta enskilda beslut beträffande infrastruktur som berör mer än en medlemsstats territorium. Denna analys avspeglar de principer som kommissionen fastlägger i sitt utkast till interinstitutionellt avtal om rambestämmelser för de europeiska tillsynsmyndigheterna³, i synnerhet när det gäller befogenheten att fatta enskilda beslut som är juridiskt bindande för tredje part.

Detta förslag bygger också på det yttrande från ”ERGEG+” som nämns i kommissionens meddelande av den 10 januari 2007, ”En energipolitik för Europa”⁴.

3.2. Huvuduppgifter för den föreslagna byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter

Byråns uppgifter ska utgöra ett komplement, på Europainivå, till de regleringsuppgifter som utförs på nationell nivå av tillsynsmyndigheterna. Detta åstadkoms enligt följande:

- *Tillhandahålla en ram för samarbete mellan nationella tillsynsmyndigheter.* Enligt förslaget ska hanteringen av situationer som berör fler än ett land förbättras. Byrån kommer att fastlägga förfaranden för samarbete mellan nationella tillsynsmyndigheter, i synnerhet vad gäller utbyte av information och befogenhetsfördelning i fall som rör fler än en medlemsstat. Denna ram kommer också att främja regionalt samarbete mellan nationella tillsynsmyndigheter.
- *Tillsyn över samarbetet mellan systemansvariga för överföringssystem (TSO).* Byrån kommer att ha ansvar för övervakning och granskning av den verksamhet som bedrivs av

gränsöverskridande frågor”, ”betonar att kommissionen bör spela en avgörande roll, samtidigt som tillsynsmyndigheternas oberoende inte får undergrävas” och ”anser att tillsynsmyndigheterna bör fatta beslut i särskilt definierade frågor som rör teknik och handel. Besluten bör vara välgrundade och göras vid behov efter samråd med den systemansvarige för överföringssystemet (TSO) och alla andra berörda parter och vara juridiskt bindande”.

³ KOM(2005) 59.

⁴ EUT C [...], [...], s. [...].

det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystem för el (*European Network of Transmission System Operators for Electricity*) och det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystem för gas (*European Network of Transmission System Operators for Gas*). I synnerhet kommer byrån att vara involverad i fastställandet av prioriteringar via nätverkens arbetsprogram, i granskningen av deras 10-åriga investeringsplan och i utarbetandet av tekniska föreskrifter och marknadsföreskrifter. Granskningen av investeringsplanen ska inte påverka TSO:ernas ansvar för tekniska fel enligt nationell lagstiftning. Vad gäller tekniska föreskrifter och marknadsföreskrifter kommer byrån att bemyndigas att anmoda TSO:er att ändra sina utkast eller behandla mer specifika frågor i detalj. Den kommer också att kunna rekommendera att kommissionen gör dessa föreskrifter juridiskt bindande där frivillig tillämpning av TSO:er visar sig vara otillräcklig eller olämplig för vissa frågor. Byrån får rekommendera ändringar av TSO:ernas utkast eller lämna rekommendationer om ytterligare bestämmelser till kommissionen. I praktiken kommer denna mekanism att ta formen av en konstruktiv och fortlöpande dialog mellan byrån, TSO:er och kommissionen. Byrån måste involveras för att se till att samarbetet mellan de systemansvariga för överföringssystemen sker på ett effektivt och öppet sätt som gynnar den inre marknaden.

- *Befogenhet att fatta beslut i enskilda ärenden.* För att man ska kunna hantera specifika gränsöverskridande frågor föreslås att byrån får individuella beslutsbefogenheter⁵ för begäran om undantag som rör infrastruktur tillgångar av europeiskt intresse och för beslut om vilket regleringssystem som skall tillämpas på infrastruktur som berör fler än en medlemsstats territorium. Dessutom skulle byrån kunna fatta specifika beslut om enskilda tekniska frågor när dessa överläts åt byrån enligt särskilda riktlinjer som antas genom ett kommittéförfarande i enlighet med gas- och eldirektiven.
- *Allmän rådgivande roll.* Myndigheten ska på det hela taget ha en rådgivande roll i förhållande till kommissionen i frågor som rör marknadsreglering, och skulle kunna utfärda icke-bindande riktlinjer för att sprida god praxis till de nationella tillsynsmyndigheterna. På grundval av en bedömning från fall till fall ska den också ha befogenhet att – mot bakgrund av tillämpningsföreskrifter som antas av kommissionen i enlighet med gemenskapslagstiftning inom gas- och elsektorn – granska alla beslut som fattas av en nationell tillsynsmyndighet och som direkt påverkar den inre marknaden samt avge ett yttrande till kommissionen.

Även om dess befogenheter inte kan utökas till att omfatta normativa beslut (t.ex. formellt antagande av obligatoriska riktlinjer) kommer den nya byrån på det hela taget att spela en avgörande roll för utvecklingen och genomförandet av regler för de europeiska gas- och elmarknaderna.

3.3. Styrelseform för den föreslagna byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter

Den institutionella ramen och förvaltningsprinciperna för byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter är i princip baserade på regler och praxis som är standard för gemenskapens tillsynsmyndigheter.

⁵ Enligt definitionen i artikel 22 i direktiv 2003/55/EG och i artikel 7 i förordning (EG) nr 1228/2003.

Man måste dock ta hänsyn till att tillsynsfunktionen måste vara oberoende. För detta ändamål föreslås att man – utöver styrelsen (*Administrative Board*), som har ansvar för alla administrativa och budgetrelaterade frågor – inrättar en tillsynsnämnd (*Board of Regulators*) med ansvar för alla tillsynsfrågor och tillsynsbeslut. Direktören, som tillsätts av styrelsen efter samråd med tillsynsnämnden, kommer att väljas från en slutlista som antas av kommissionen. Direktören ska företräda byrån och ska ha ansvaret för den dagliga förvaltningen. Byråstrukturen ska också omfatta en överklagandenämnd, som har befogenhet att handlägga överklaganden av beslut som fattats av byrån.

3.4. Ekonomiska aspekter

Det föreslås att byrån bör ha, med tanke på arbetsuppgifterna, en personalstyrka som är begränsad till 40–50 personer. Denna bedömning bygger på en omfattande analys av personalbehovet hos nationella tillsynsmyndigheter och en omsorgsfull analys av vilket minimum av resurser som krävs för att man ska kunna utföra de föreslagna arbetsuppgifterna, i synnerhet mot bakgrund av möjligheten att uppnå synergieffekter om man utnyttjar de resurser som finns hos de nationella tillsynsmyndigheterna för att bistå byrån i dess arbete. Den föreslagna personalstyrkan är i linje med dessa myndigheters behov⁶. Såsom nämnts ovan skulle personalbehovet vara mycket större om kommissionen skulle försöka utföra byråns uppgifter.

De samlade årliga kostnaderna för byrån beräknas till cirka 6–7 miljoner euro per år, varav 5 miljoner euro för personalutgifter (som genomsnittskostnad per person används kostnaden för Europeiska kommissionens personal, dvs. 0,117 miljoner euro per år, vilket inkluderar kostnader för byggnader och därmed sammanhängande administrativa utgifter), 1 miljon euro för driftskostnader (möten, undersökningar, översättning, publikationer och PR) och resten för kapitalutgifter (avseende inköp av lös egendom och därmed sammanhängande kostnader) och utgifter för tjänsteresor.

De årliga kostnaderna för byrån kommer att täckas av bidrag från gemenskapen. Byrån har begränsade intäkter som härrör från avgifter som ska betalas av tredje part och som tas ut när byrån fattar vissa beslut.

3.5. Kommissionens roll

Det finns i princip tre olika skyddsklausuler för att säkra kommissionens ställning och roll som fördragets väktare.

För det första: Om byrån fattar ett beslut skulle det bara vara bindande i specifika tekniska situationer som uttryckligen fastläggs i förordningen och direktiven eller som fastläggs från fall till fall genom bindande riktlinjer. Byrån har igen politisk bestämmanderätt utanför denna ram.

För det andra: Om TSO-samarbete eller beslut som fattas av nationella tillsynsmyndigheter hotar upprätthållandet av en effektiv konkurrens och en välfungerande marknad, ska kommissionen omedelbart informeras av byrån och kan därefter vidta erforderliga åtgärder för att avhjälpa situationen. Kommissionen kan också välja att agera på eget initiativ.

⁶ Ett organisationsschema kommer att bifogas detta dokument.

För det tredje: Grundläggande beslut får endast fattas av kommissionen. I sådana fall har byrån endast en förberedande och rådgivande roll. Kommissionens rättstjänst har granskat texten omsorgsfullt i detta avseende för att försäkra sig om att byrån inte har någon godtycklig befogenhet att fatta grundläggande beslut.

Vidare är det kommissionen som genom antagande av bindande riktlinjer närmare ska definiera och fastlägga byråns roll.

4. EFFEKTIVT SAMARBETE MELLAN SYSTEMANSVARIGA FÖR ÖVERFÖRINGSSYSTEM

4.1. Ett starkt samarbete mellan TSO:er är nödvändigt för integreringen av el- och gasmarknaderna

För att man ska kunna åstadkomma en marknadsintegrering måste det också finnas ett effektivt samarbete mellan TSO:erna samt ett tydligt och stabilt regelverk, som inbegriper en samordning av regleringen. Regler för nättillträde och driftsregler måste vara sinsemellan förenliga, och det måste finnas ett effektivt informationsutbyte mellan TSO:er och god samordning av nya investeringar för att öka sammanlänkningskapaciteten. TSO:er för gas och el samarbetar redan på frivillig basis inom existerande strukturer såsom ETSO (*European Transmission System Operators*) och GTE (*Gas Transmission Europe*). De samarbetar om driftsfrågor på regional nivå och deltar i tekniska organ såsom UCTE (*Union for the Co-ordination of Transmission of Electricity*) och EASEE-Gas (*European Association for the Streamlining of Energy Exchange*). Dessa samarbetsinitiativ i flera skikt har på ett betydelsefullt sätt bidragit till den inre marknaden och har främjat effektiviteten och säkerheten i näten.

Det har emellertid visat sig att detta frivilliga samarbete har begränsningar. Detta har visat sig exempelvis i form av nätincidenter och strömavbrott på grund av bristfällig samordning av nätdriften eller på grund av att länkar sankas i el- och gasnäten, och svårigheter när det gäller att föreslå eller komma överens om gemensamma tekniska standarder. Därför föreslås att systemoperatörerna får i uppdrag att stärka sitt samarbete på en rad viktiga områden, med fokusering på följande huvudfrågor.

- *Utveckling av marknadsföreskrifter och tekniska föreskrifter.* För integreringen av el- och gasmarknaderna behövs det en sammanhängande uppsättning tekniska föreskrifter och marknadsföreskrifter. Idag existerar dessa föreskrifter på nationell basis eller via rekommendationer från organisationer som UCTE eller EASEE-gas. Det finns tre problem med nuvarande situation: För det första omfattar existerande regler inte alla områden som måste harmoniseras för att en integrerad marknad ska fungera. För det andra är de nationella föreskrifterna ofta inte förenliga med varandra. För det tredje är de ofta inte juridiskt bindande eller verkställbara. Exempel på sådana föreskrifter är UCTE:s handbok om säkerhet och tillförlitlighet i kraftledningsnät och de rekommendationer om gaskvalitet som utfärdats av EASEE-gas.
- Enligt förslaget behålls TSO:ernas frivilliga process som ett pragmatiskt sätt att utarbeta detaljerade tekniska föreskrifter och marknadsföreskrifter. Dessa föreskrifter är ofta tekniskt komplicerade, och det måste finnas ett effektivt förfarande för att ändra dem vid behov. Genom förslaget tillförs stark tillsyn vad gäller innehållet i föreskrifterna samt övervakning av efterlevnaden och genomförandet av dessa föreskrifter av nationella tillsynsmyndigheter, byrån och/eller kommissionen, beroende på karaktären hos det

aktuella förslaget. Om TSO:erna inte är i stånd att komma överens om nödvändiga tekniska föreskrifter och marknadsföreskrifter eller inte genomför dem, kan föreskrifterna föreslås och antas genom kommittéförfarandet på kommissionens förslag.

- Sammanlagt definieras i förslaget elva huvudsakliga samarbetsområden. I de årliga arbetsprogrammen för europeiska nätverket av TSO:er (se kapitel 1.2), som utarbetas i samråd med alla intressenter och den nya byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (se kapitel 3), kommer man att fastlägga prioriteringar samt ange mer i detalj vilka tekniska föreskrifter och marknadsföreskrifter som behövs. Samarbete mellan TSO:er bör också inbegripa övervakning av genomförandet av de tekniska föreskrifterna och marknadsföreskrifterna.
- *Forsknings- och innovationsverksamhet av gemensamt intresse.* TSO-samarbetet bör skapa en ram för identifiering, finansiering och förvaltning av forsknings- och innovationsverksamhet som är nödvändig för att främja en sund teknisk utveckling och vidareutveckling av de europeiska el- och gasnäten, i synnerhet för att främja försörjningstrygghet och energieffektivitet och för att möjliggöra ett genomslag för tekniska lösningar med låga koldioxidutsläpp.
- *Samordning av nät drift.* TSO-samarbetet omfattar gemensam drift av nät enligt överenskomna marknadsföreskrifter och tekniska föreskrifter. Det omfattar också utbyte av information om nät driften och samordnat offentliggörande av information om nättillträde, exempelvis via en gemensam ”öppenhetsplattform”.
- *Investeringsplanering.* För att kunna tillhandahålla överföringskapacitet som är tillräcklig för att tillgodose efterfrågan, och för att kunna integrera nationella marknader, skulle nätoperatörerna behöva en samordnad långsiktig planering av systemutvecklingen i syfte att planera nätinvesteringar och övervaka utvecklingen av överföringsnätets kapacitet. Idén är att det europeiska nätverket av TSO:er ska offentliggöra nätutvecklingsplaner som ska omfatta utformningen av det integrerade nätet, utveckling av scenarier och en bedömning av det integrerade systemets återhämtningsförmåga och leveranskapacitet. Dessa utvecklingsplaner bör vara tillräckligt framåtblickande (t.ex. minst 10 år) så att man tidigt kan hitta investeringsluckor, i synnerhet med gränsöverskridande kapacitet i åtanke.

Särskilt för de sista två av dessa uppgifter spelar regionala initiativ en positiv roll för marknadsintegrationen. Samarbetet mellan TSO:er på Europainivå bör också kompletteras på regional nivå för att säkerställa reella framsteg i praktiken och en optimal förvaltning av nätet⁷ samt för att säkerställa att investeringar planeras och realiserar på ett ändamålsenligt sätt. Regelverket bör främja, samordna och utveckla regionala initiativ mellan TSO:er och tillsynsmyndigheter, så som detta görs inom ramen för de regionala initiativ som leds av ERGEG, initiativ som *Pentalateral forum* i nordvästra Europa och i enlighet med rekommendationer från större intressenter såsom Eurelectric.

4.2. En förbättrad samarbetsmekanism

Det är viktigt att det erkänns fullt ut på Europainivå att TSO:ernas samarbetsstrukturer har befogenhet att utföra ovannämnda uppgifter. För detta ändamål kommer kommissionen

⁷ När det gäller elektricitet är det exempelvis tydligt att fastställandet av tekniska föreskrifter behöver göras för varje synkront område för vissa frågor.

formellt att utse de europeiska nätverken av systemansvariga för överföringssystemen (för gas och el) som ansvariga för dessa uppgifter.

Som företag måste TSO:er vara öppna i fråga om det sätt på vilket de samarbetar. De kan bygga på existerande strukturer såsom GTE och ETSO. TSO:ernas uppgifter och förpliktelser kommer emellertid att medföra ett behov av en central och permanent samarbetsstruktur både vad gäller organisation och praktiska verktyg för planering och drift av näten.

Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter kommer att kontrollera hur det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystem fullgör de uppgifter som det tilldelats.

Deltagandet av och samrådet med intressenter – såsom producenter, leverantörer, kunder och systemansvariga för distributionssystemet – kommer att utvecklas av TSO:erna som normal praxis från det att de börjar arbeta med en specifik fråga. För detta ändamål kommer intressenter att rådfrågas om alla utkast till marknadsföreskrifter och tekniska föreskrifter som utarbetas av TSO:erna, och de kommer att kunna lämna kommentarer om TSO:ernas årliga arbetsprogram. Byrån kommer att se till att samrådet genomförs på korrekt sätt.

5. EN BÄTTRE FUNGERANDE MARKNAD

Föreliggande förslag syftar också till att förbättra regelverket för att underlätta tillträde för tredje part till viktiga infrastrukturer, för att öka marknadens öppenhet, för att främja marknadsintegrering och för att förbättra slutkundernas marknadstillträde.

5.1. Undantag

Enligt nuvarande lagstiftning kan större nya infrastrukturanläggningar undantas från reglerat tredjepartstillträde under en förutbestämd period. Flera infrastrukturanläggningar har slutförts eller är under uppförande, däribland gas- och elsammanlänknings- och LNG-anläggningar som har dragit nytta av denna möjlighet. Detta har bidragit till att främja projekt som gynnar försörjningstrygghet och konkurrens. Samtidigt visar erfarenheterna hittills att projektutvecklare, tillsynsmyndigheter och kommissionen skulle kunna ha nytta av ett rationaliserat förfarande för ansökan om och beviljande av undantag samt av ett klagande av vissa av villkoren. Därför föreslår kommissionen att man formulerar riktlinjer för att bistå sökande och tillsynsmyndigheter när det gäller villkoren för ett undantag. För att säkerställa att undantagen infrastruktur ändå kan användas optimalt av marknaden, föreslås att minimikraven för tilldelning av kapacitet och bestämmelser om hantering av överbelastning för den nya infrastrukturen, som hittills har tillämpats efter bedömning från fall till fall, ska tillämpas generellt.

5.2. Öppenhet

Den inre marknaden för el och gas har vissa brister när det gäller likviditet och öppenhet, vilket hindrar en effektiv resursfördelning, begränsar möjligheterna till riskgardering och hindrar nya aktörer från att komma in på marknaden. Förtroendet på marknaden, marknadens likviditet och antalet marknadsdeltagare behöver öka. Därför måste marknaden få tillgång till mer information.

Nuvarande öppenhetskrav är inriktade på offentliggörande av nätkapacitet så att marknadsaktörerna kan se om kapacitet är tillgänglig och om all tillgänglig kapacitet bjuds ut

på marknaden. Marknadsaktörerna behöver emellertid också rättvis tillgång till information som påverkar prisrörelserna i grossistledet.

För närvarande är det så att etablerade operatörer som står för den största delen av gas- och elflödena, och som äger majoriteten av tillgångarna på marknaden, har mer och bättre tillgång till information än nya marknadsaktörer. När det gäller elektricitet finns det krav i form av riktlinjer, inom ramen för förordningen, där det fastläggs öppenhetskrav för elproduktionen. De är dock inte tillräckliga, och för gas finns det för närvarande inga sådana krav. Därför föreslås att man utvidgar öppenhetskraven så att de även omfattar gaslager, prognoser avseende efterfrågan och tillgång, kostnader för balansering av nätet samt handel.

De nationella tillsynsmyndigheterna måste kontrollera och övervaka att dessa krav tillämpas korrekt och fullt ut. Därför måste deras befogenheter stärkas.

Frågan om öppenhet avseende derivat och finansiella instrument, där föreliggande förslag inte ställer ytterligare krav på de berörda företagen, kommer kommissionen att undersöka i detalj för att lägga fram sina slutsatser i mitten av 2008. Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter och Europeiska värdepapperstillsynskommittén uppmanas att samarbeta för att ytterligare granska och ge råd i frågan om huruvida transaktioner med gas- och elleveransavtal samt gas- och elderivat bör omfattas av öppenhetskrav före och/eller efter handel.

5.3. Tillträde till lagringsanläggningar

Enligt det existerande direktivet om den inre gasmarknaden ska de systemansvariga för lagringssystemet, där lagringsanläggningen är en väsentlig anläggning för möjligheten att leverera till kunder, ge tillträde för tredje part. Medlemsstaterna har valet att säkerställa tillträde till dessa lagringsanläggningar antingen genom villkor som fastläggs av tillsynsmyndigheten eller genom att ålägga systemansvariga för lagringssystemet att förhandla om tillträdesvillkor med kunder. Kravet i direktivet begränsar sig till principer, och lämnar stor frihet för medlemsstaterna att själva fastställa sina regelverk. Principerna konkretiserades därefter genom Madridforumet, där alla intressenter enades om frivilliga riktlinjer för god praxis avseende tredjepartstillträde för systemansvariga för lagringssystem (*Guidelines for Good Third Party Access Practice for Storage System Operators* – GGPSSO). ERGEG har emellertid dragit slutsatsen att tillämpningen av dessa riktlinjer generellt sett är dålig.

För att de ska kunna tillämpas effektivt föreslår kommissionen fyra åtgärder:

- Gör principerna i riktlinjerna juridiskt bindande och möjliggör detaljtillämpning av riktlinjerna genom kommittéförfarande.
- Upprätta juridisk och funktionell åtskillnad av systemansvariga för lagringssystem som är en del av ett leveransföretag.
- Utöka de nationella tillsynsmyndigheternas befogenheter att övervaka tillträdet till lagringsanläggningarna.
- Kräv klarhet i fråga om det regelverk som tillämpas på lagringsanläggningar.

I syfte att göra riktlinjerna juridiskt bindande kompletteras förordningen med bestämmelser om hur systemansvariga för lagringsanläggningar ska erbjuda tjänster för tredjepartstillträde och hur de ska fördela kapacitet och hantera överbelastning. Förordningen ska också definiera

öppenhetskraven och innehålla förslag till åtgärder för att en andrahandsmarknad för lagringskapacitet ska kunna utvecklas. Dessa regler ska garantera att all lagringskapacitet som är tillgänglig för tredje part utbjuds på marknaden på ett icke-diskriminerande och öppet sätt och att kapacitetshamstring motverkas på det bestämdaste. Dessa regler ska också syfta till att säkerställa överensstämmelse med de föreslagna minimikraven på undantagen infrastruktur.

Genom kravet på juridisk och funktionell åtskillnad av systemansvariga för lagringssystem kommer tillträdet till lagringsanläggningarna att effektiviseras i hög grad. Leverantörer som behöver lagringskapacitet måste för närvarande kontakta sina konkurrenter för att avtala om sina lagringsbehov. Detta ökar inte förtroendet på marknaden och utgör ett allvarligt hinder för nya marknadsaktörer. Kravet på åtskilda systemansvariga för lagringssystem kommer att förbättra denna situation, och det kommer att göra det möjligt för konkurrenter och tillsynsmyndigheter att kontrollera att all tillgänglig lagringskapacitet bjuds ut på marknaden.

Kommissionen föreslår att man eliminerar nuvarande oklarheter beträffande vilken andel av lagringskapaciteten som ska bjudas ut på marknaden. Detta åstadkoms genom ett krav på att alla medlemsstater måste fastställa kriterier för när och hur tredjepartstillträde till lagringskapacitet är tillämpligt, och på att dessa uppgifter ska vara offentliga. Tillsynsmyndigheten får därmed uppgiften att kontrollera att dessa kriterier tillämpas korrekt på alla lagringsanläggningar.

5.4. Tillträde till LNG-terminaler

Den betydelse som LNG har för EU:s gasförsörjning blir allt större, och stora investeringar i LNG-terminaler är planerade eller håller redan på att realiseras. Därför behövs tydliga regler om tillträdet till LNG-terminaler. Tillsynsmyndigheterna har kartlagt behovet, och ERGEG har utarbetat riktlinjer i syfte att skapa en gemensam strategi för tredjepartstillträde till LNG-terminaler.

Även om många LNG-terminaler har utnyttjat möjligheterna till undantag från tredjepartstillträde och från bestämmelserna i enlighet med artikel 22 i direktivet finns det också LNG-terminaler för vilka reglerna för tredjepartstillträde gäller. Eftersom direktivet endast innehåller ett allmänt krav på att tillträdet ska regleras, skapas ett utrymme för olika tolkningar bland medlemsstaterna. Undantaget enligt artikel 22 är dessutom alltid tillfälligt, och när undantagsperioden har löpt ut omfattas LNG-terminalerna av bestämmelserna. Kommissionen föreslår därför att mer tydligt definierade regler införs för tredjepartstillträde till LNG-terminaler. I syfte att göra riktlinjerna juridiskt bindande kompletteras förordningen med bestämmelser om hur de ansvariga för LNG-terminalerna ska erbjuda tjänster för tredjepartstillträde och hur de ska fördela kapacitet och hantera överbelastning. Förordningen ska också definiera kraven på insyn och innehålla förslag till åtgärder för att en andrahandsmarknad för terminalkapacitet ska kunna utvecklas. Dessa regler ska också syfta till att säkerställa överensstämmelse med de föreslagna minimikraven på undantagen infrastruktur.

5.5. Långsiktiga leveransavtal

Bilaterala leveransavtal i senare led ger möjlighet för energiintensiv industri att erhålla mer förutsägbara priser. Sådana avtal riskerar emellertid att utestänga marknaden i efterföljande led genom att hindra konsumenter från att byta leverantör, och därmed begränsa konkurrensen. För att minska osäkerheten på marknaden kommer kommissionen inom de

närmaste månaderna att på lämpligt sätt ge vägledning om förenligheten av långsiktiga bilaterala leveransavtal i senare led med gemenskapens konkurrenslagstiftning.

5.6. Regler för ett gradvis upprättande av en europeisk slutkundsmarknad

Varken inom el- eller gasmarknaden kan man ännu tala om någon europeisk slutkundsmarknad (hushåll och småföretag), eftersom kunderna, om man antar att de kan välja, fortfarande är tvungna att välja en leverantör i sitt eget land. Att upprätta en verklig europeisk slutkundsmarknad är slutmålet för de inre marknaderna för el och gas. Detta är nödvändigt för att konkurrenskraftiga marknader ska kunna skapas och maximal effektivitet uppnås. En liberalisering av slutkundsmarknaden är viktig för att alla EU-medborgare ska kunna dra nytta av konkurrensen. Om liberaliseringen enbart skulle omfatta storkunder skulle de europeiska hushållen i slutändan subventionera industrin, och investeringssignalerna för ny produktion och försörjning skulle snedvridas. Från och med den 1 juli 2007 har alla slutkundsmarknader i EU öppnats för konkurrens, men i praktiken är många konsumenter bundna till sina traditionella leverantörer eftersom de regler som krävs inte har införts. En europeisk slutkundsmarknad kan bara upprättas gradvis. För att skynda på processen överväger kommissionen att inrätta ett slutkundsforum motsvarande de lyckade Madrid- och Florensforumen. Genom detta forum skulle det bli möjligt att fokusera på särskilda slutkundsfrågor, och det skulle kunna fungera som en plattform där alla aktörer kunde främja upprättandet av en slutkundsmarknad i EU. Forumet skulle ge vägledning om de föreslagna skyldigheterna för medlemsstaterna och tillsynsmyndigheterna att fastställa tydliga regler för konkurrensen på slutkundsmarknaden. Tanken skulle också vara att gradvis harmonisera marknadsreglerna för att möjliggöra gränsöverskridande slutkundsmarknader.

Välfungerande slutkundsmarknader kommer också att ha mycket stor betydelse för att öka människors medvetenhet om inhemsk energiförbrukning och energikostnad, eftersom alla åtgärder för att minska koldioxidutsläppen och öka energieffektiviteten kräver insatser på hushållsnivå. Konkurrensen om att få leverera till hushållen kommer att öka människors energimedvetenhet. I nuläget, när konsumenten bara får sluträkningen för en årsförbrukning, skapar priserna emellertid inte någon sådan medvetenhet. Inte heller innebär de att leverantörerna får möjlighet att utveckla konkurrenskraftiga tjänster som skiljer mellan hushåll med särskilda behov. Leverantörerna måste därför tillhandahålla mer information, så att kunderna får information mer regelbundet om sin energiförbrukning och sina kostnader.

Det är uppenbart att valfriheten för konsumenterna måste åtföljas av starka garantier för deras rättigheter. För att säkerställa att utsatta kunder har tillgång till den energi de behöver för att kunna leva ett normalt liv åtnjuter dessa redan en hög skyddsnivå i det gällande direktivet. Dessa bestämmelser har emellertid tillämpats felaktigt i vissa länder, och för att förtydliga reglerna föreslår kommissionen att bindande riktlinjer införs. Samtidigt föreslår kommissionen att rättigheterna för samtliga kunder förstärks, bl.a. genom att ge dem rätt att byta leverantör när som helst och kräva av energibolagen att räkningen ska göras upp inom en månad efter det att konsumenten bytt leverantör.

Avslutningsvis har kommissionen kommit fram till att de gällande reglerna om juridisk och funktionell åtskillnad för systemansvariga för distributionssystem är tillfredsställande. Någon utsträckning av de regler om åtskillnad beträffande ägandet som beskrivs i kapitel 4 till att även gälla dessa systemansvariga föreslås därför inte.

6. SAMARBETE I SYFTE ATT ÖKA FÖRSÖRJNINGSTRYGGHETEN

6.1. Övervakning av försörjningstryggheten som utförs av de systemansvariga för överföringssystemet

Det är viktigt att se till att el- och gassystemen kan tillgodose efterfrågan även under belastningstoppar. För el är detta möjligt endast om produktionskapaciteten är tillräcklig och nätet klarar av att transportera energin från producenten till slutkunden. För gas krävs tillräcklig import- och lagringskapacitet.

I direktiv 2005/89/EG krävs att de nationella tillsynsmyndigheterna, med hjälp av de systemansvariga för överföringssystemen, varje år rapporterar till kommissionen om försörjningstryggheten när det gäller el. I direktiv 2004/67/EG krävs att medlemsstaterna ska rapportera om försörjningstryggheten när det gäller gas och om ett regelverk som ger incitament till investeringar i infrastruktur. Enligt förslagen till ändring av förordning (EG) nr 1228/2003 och förordning (EG) nr 1775/2005 ska det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystem få till uppgift att, för varje sommar och vinter samt på lång sikt, göra prognoser om huruvida systemen är tillräckliga. En prognos för Europa är nödvändig för att möjligheterna till export och import av el och gas under efterfrågetoppar ska kunna beaktas. På grund av de gränsöverskridande flödena av el och gas inom den inre marknaden måste prognosen göras på europeisk nivå.

6.2. Samarbete med medlemsstaterna

I EU-lagstiftningen finns två instrument för hantering av försörjningstryggheten när det gäller gas. Genom direktiv 2003/55/EG infördes allmänna övervakningsskyldigheter för medlemsstaterna. Direktiv 2004/67/EG är särskilt inriktat på åtgärder för att säkerställa en tryggad naturgasförsörjning. Genom det direktivet inrättas en grupp för samordning av gasförsörjningen. Det innehåller även en ”gemenskapsmekanism” för eventuella försörjningsavbrott.

Dessa instrument utgör en grundstomme för samordning. De fastställer inga kvantitativa mål när det gäller försörjningstryggheten, och innehåller inte heller några skyldigheter beträffande gaslager. Dessutom innehåller de inga regler för regionalt samarbete vid allvarliga försörjningsavbrott.

Direktiv 2004/67/EG införlivades först nyligen av medlemsstaterna. Enligt artikel 10 ska kommissionen senast den 19 maj 2008 rapportera om genomförandet av direktivet, och i synnerhet om i vilken mån instrumenten är effektiva. Enligt samma artikel får kommissionen lägga fram förslag om ytterligare åtgärder för att förbättra försörjningstryggheten. Rapporten ska framför allt handla om åtgärder som rör försörjningstryggheten med avseende på gaslager.

Av den anledningen, och som ett första steg, omfattar dessa förslag ingen ändring av direktiv 2004/67/EG utan avser bara följande två frågor:

- *Ökade skyldigheter avseende öppenhet när det gäller nivån på kommersiella lager.* De lageransvariga skulle vara skyldiga att dagligen offentliggöra arbetsgasvolymen i sina anläggningar. Denna skyldighet skulle avsevärt öka det ömsesidiga förtroendet när det gäller regionalt och bilateralt stöd vid allvarliga försörjningsavbrott.

Solidaritet. Det föreslås att medlemsstaterna ska samarbeta i syfte att främja regional och bilateral solidaritet. Tanken med detta samarbete är att det ska omfatta situationer som troligen skulle resultera i att en medlemsstat drabbas av allvarliga avbrott i gasförsörjningen. Exempel på sådant samarbete är rationalisering av nationella åtgärder för hantering av krissituationer och utarbetande av praktiska metoder för ömsesidigt stöd. Kommissionen kommer, om det behövs, att anta riktlinjer för regionalt solidaritetssamarbete.

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV

om ändring av direktiv 2003/55/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT
DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artiklarna 47.2, 55 och 95,

med beaktande av kommissionens förslag⁸,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande⁹,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande¹⁰,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget¹¹, och

av följande skäl:

- (1) Den inre marknaden för gas har gradvis införts i Europeiska unionen sedan 1999. Syftet är att ge alla konsumenter i EU, både enskilda och företag, verklig valfrihet, skapa nya affärsmöjligheter och öka handeln över gränserna, vilket ska leda till ökad effektivitet, konkurrenskraftiga priser, högre kvalitet på tjänsterna, och bidra till försörjningstrygghet och hållbarhet.
- (2) Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/55/EG av den 26 juni 2003 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 98/30/EG¹² var ett betydande steg mot fullbordandet av en sådan inre marknad för gas.

⁸ EUT C [...], [...], s. [...].

⁹ EUT C [...], [...], s. [...].

¹⁰ EUT C [...], [...], s. [...].

¹¹ EUT C [...], [...], s. [...].

¹² EUT L 176, 15.7.2003, s. 57.

- (3) För närvarande går det emellertid inte att garantera bolagen i gemenskapen rätten att sälja gas i en annan medlemsstat på lika villkor och utan diskriminering eller andra nackdelar. Det finns fortfarande brister när det gäller icke-diskriminering i samband med tillträde till nät och lika effektiva kontroller i alla medlemsstater av att reglerna efterlevs, eftersom den rättsliga ramen är otillräcklig.
- (4) I kommissionens meddelande av den 10 januari 2007 med titeln ”En energipolitik för Europa”¹³ framhävdes betydelsen av att fullborda den inre marknaden för naturgas och skapa lika villkor för alla gasbolag i gemenskapen. Meddelandet om den inre energimarknaden¹⁴ och slutrapporten om konkurrensen i sektorn¹⁵ visar att nuvarande regler och åtgärder inte förmår skapa de villkor som krävs för att målet om en väl fungerande inre marknad ska kunna uppnås.
- (5) Utan en effektiv åtskillnad mellan näten, å ena sidan, och produktion och leveranser, å andra sidan, finns det en inneboende risk för diskriminering, inte bara i samband med nätdriften, utan även när det gäller de vertikalt integrerade företagens vilja att göra de investeringar som krävs i näten.
- (6) De nuvarande reglerna för juridisk och funktionell åtskillnad har inte medfört någon effektiv åtskillnad av systemansvariga för överföringssystemet. Vid Europeiska rådets möte i Bryssel den 8–9 mars 2007 uppmanades kommissionen att utarbeta lagförslag för effektiv åtskillnad av leverans och produktion från nätdriften.
- (7) En effektiv åtskillnad kan bara säkras genom att undanröja det inbyggda incitamentet för vertikalt integrerade företag att diskriminera konkurrenterna i samband med nättillträde och investeringar. Åtskillnad när det gäller ägandet, som innebär att nätägaren utses till nätoperatör och inte har några leverans- eller produktionsintressen, är den klart mest effektiva och stabila metoden för att lösa inbyggda intressekonflikter och säkra försörjningstryggheten. Europaparlamentet hänvisar därför i sin resolution om utsikterna för den inre gas- och elmarknaden av den 10 juli 2007 till en åtskillnad när det gäller ägandet på överföringsnivå som det effektivaste verktyget för att främja investeringar i infrastruktur på ett icke-diskriminerande sätt och trygga ett rättvist nättillträde för nya aktörer och öppenhet på marknaden. Medlemsstaterna bör därför vara skyldiga att se till att samma person(er) inte har rätt att kontrollera – inbegripet genom att med en minoritetsandel blockera beslut i frågor av strategisk betydelse såsom investeringar – ett produktions- eller leveransföretag och samtidigt ha något intresse i eller utöva någon rättighet över en systemansvarig för överföringssystem eller ett överföringssystem. Omvänt bör kontroll över en systemansvarig för överföringssystem inte gå att kombinera med intressen eller rättigheter avseende ett leveransföretag.

¹³ KOM(2007) 1.

¹⁴ Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet om utsikterna för den inre el- och gasmarknaden, KOM(2006) 841.

¹⁵ Meddelande från kommissionen - Utredning i enlighet med artikel 17 i förordning (EG) nr 1/2003 av de europeiska gas- och elsektorerna (Slutrapport) {SEK(2006) 1724}.

- (8) Eftersom åtskillnad när det gäller ägandet i en del fall innebär att företag måste omstruktureras bör medlemsstaterna beviljas extra tid för att tillämpa de relevanta bestämmelserna. Med tanke på de vertikala kopplingarna mellan el- och gassektorn bör bestämmelserna avseende åtskillnad dessutom tillämpas i båda sektorerna.
- (9) För att säkerställa att nätdriften är helt oberoende av leverans- och produktionsintressen och förhindra utbyte av konfidentiella uppgifter, bör samma person inte sitta i styrelsen för såväl en systemansvarig för överföringssystem som ett företag som fyller en produktions- eller leveransfunktion. Av samma skäl bör inte samma person ha rätt att utse ledamöter i styrelserna för systemansvariga för överföringssystem och samtidigt ha intressen i ett leveransföretag.
- (10) Införandet av systemansvariga som är oberoende av leverans- och produktionsintressen bör göra att vertikalt integrerade företag kan bibehålla sitt ägande av nättillgångar, samtidigt som en effektiv intresseuppdelning säkras, förutsatt att de oberoende systemansvariga utför nätoperatörens samtliga funktioner samt att en detaljerad reglering och omfattande tillsyn införs.
- (11) När ett företag som äger ett överföringssystem ingår i ett vertikalt integrerat företag bör medlemsstaterna därför kunna välja mellan åtskillnad när det gäller ägande och, undantagsvis, införandet av systemansvariga som är oberoende av leverans- och produktionsintressen. För att säkerställa att lösningen med oberoende systemansvariga fungerar krävs särskilda kompletterande bestämmelser. För att bibehålla aktieägarnas intresse för vertikalt integrerade företag bör medlemsstaterna även kunna välja mellan att införa åtskillnad när det gäller ägandet genom direkt avyttring eller genom att dela upp det integrerade företags aktier i aktier i nätföretaget och aktier i den återstående leverans- och produktionsverksamheten, förutsatt att kraven i samband med åtskillnad när det gäller ägandet efterlevs.
- (12) När åtskillnad när det gäller ägandet genomförs bör principen om icke-diskriminering mellan den offentliga och privata sektorn respekteras. Därför bör inte samma person, på egen hand eller tillsammans med någon annan, både kunna påverka sammansättning, röstning eller beslutsfattande i de företag som är systemansvariga och i de som är ansvariga för leveranserna. Under förutsättning att medlemsstaten i fråga kan visa att detta krav uppfyllts skulle två skilda offentliga organ kunna kontrollera produktion och leverans å ena sidan och överföring å den andra.
- (13) Fullständig åtskillnad mellan nät- och leveransverksamhet bör gälla i hela EU, så att inga nätoperatörer i unionen eller deras närstående företag kan bedriva någon leverans- eller produktionsverksamhet i någon av EU:s medlemsstater. Detta bör gälla både EU-företag och företag från tredjeland. För att garantera att nät- och leveransverksamheter i gemenskapen hålls åtskilda bör tillsynsmyndigheterna ges befogenhet att vägra utfärda intyg till sådana systemansvariga för överföringssystem som inte uppfyller bestämmelserna om åtskillnad. För att säkerställa att bestämmelserna tillämpas enhetligt i hela gemenskapen och att gemenskapens internationella åtaganden respekteras bör kommissionen ha rätt att se över de beslut om intyg som fattats av tillsynsmyndigheterna.

- (14) Att trygga energiförsörjningen är absolut nödvändigt för den allmänna säkerheten och är därför till sin natur förknippat med en effektivt fungerande marknad för gas i EU. Gasleveranserna till EU:s invånare kan enbart ske genom nätet. Fungerande marknader för gas, och framför allt de nät och andra tillgångar som är förknippade med gasförsörjningen, har en avgörande betydelse för den allmänna säkerheten, ekonomins konkurrenskraft och för gemenskapsmedborgarnas välfärd. Utan att det påverkar gemenskapens internationella åtaganden anser gemenskapen att sektorn för överföringssystem för gas är mycket viktig för gemenskapen och att det därför behövs ytterligare skyddsåtgärder när det gäller tredjeländers inflytande i syfte att förhindra hot mot den allmänna ordningen i gemenskapen, allmänhetens säkerhet och gemenskapsinvånarnas välfärd. Sådana åtgärder är också nödvändiga för att efterlevnaden av bestämmelserna om effektiv åtskillnad ska kunna säkerställas.
- (15) Det är nödvändigt att se till att systemansvariga för lagringssystemen är oberoende i syfte att förbättra tredje parts tillträde till lagringsanläggningar när detta är tekniskt eller ekonomiskt nödvändigt för ett effektivt tillträde till systemet för leverans till kunderna. Det är därför lämpligt att lagringsanläggningar drivs genom juridiskt skilda enheter som har faktisk rätt att fatta beslut när det gäller de tillgångar som behövs för att underhålla, driva och utveckla lagringsanläggningarna. Det är också nödvändigt att öka öppenheten kring lagringskapacitet som erbjuds tredje part genom att förpliktiga medlemsstaterna att fastställa och offentliggöra en icke-diskriminerande och tydlig ram som omfattar lämpliga tillsynsformer för lagringsanläggningar.
- (16) Icke-diskriminerande tillträde till distributionsnätet är avgörande för tillgången till slutkunderna. Diskrimineringsriskerna när det gäller tredje parts tillträde och investeringar är dock mindre på distributionsnivå än på överföringsnivå, eftersom överbelastningen och produktionsintressenas inflytande i allmänhet inte är så betydande på distributionsnivå som på överföringsnivå. I enlighet med direktiv 2003/55/EG blev funktionell åtskillnad av systemansvariga för distributionssystemet dessutom obligatoriskt först från och med den 1 juli 2007 och det saknas ännu en utvärdering dess effekter på den inre marknaden. För att skapa lika villkor på slutkundsnivå bör systemansvariga för distributionssystem övervakas så att de hindras från att dra fördel av sin vertikala integration när det gäller deras konkurrensläge på marknaden, framför allt i förhållande till mindre inhemska och utländska kunder.
- (17) Genom direktiv 2003/55/EG infördes krav på medlemsstaterna att utse tillsynsmyndigheter med särskilda befogenheter. Erfarenheterna visar dock att regleringens effektivitet ofta påverkas negativt av att tillsynsmyndigheterna inte är tillräckligt självständiga gentemot staten, samt har otillräckliga befogenheter och för lite handlingsfrihet. Därför uppmanade Europeiska rådet vid sitt möte i Bryssel den 8–9 mars 2007 kommissionen att utarbeta lagförslag för ytterligare harmonisering av de nationella energitillsynsmyndigheternas befogenheter och förstärkning av deras oberoende.
- (18) Energitillsynsmyndigheterna behöver kunna fatta beslut i alla relevanta tillsynsfrågor om den inre marknaden ska kunna fungera ordentligt. De måste också vara fullständigt oberoende av övriga offentliga och privata intressen.

- (19) De bör ha befogenhet att fatta bindande beslut avseende gasföretag och kunna utfärda effektiva, lämpliga och avskräckande sanktioner för naturgasföretag som inte fullgör sina skyldigheter. De måste även få befogenhet att fatta beslut, oavsett tillämpningen av konkurrensbestämmelserna, om lämpliga åtgärder som främjar den effektiva konkurrens som är nödvändig för att marknaden ska fungera korrekt, garanterar offentliga tjänster av hög kvalitet i enlighet med marknadens avreglering och skyddar utsatta kunder, samt garantera ett fungerande konsumentskydd. Dessa bestämmelser ska varken påverka kommissionens befogenheter att tillämpa konkurrensreglerna, inklusive dess granskning av företagssammanslagningar som har en gemenskapsdimension, eller reglerna för den inre marknaden, såsom den fria rörligheten för kapital.
- (20) Investeringar i viktig ny infrastruktur bör prioriteras, samtidigt som man ser till att den inre marknaden för naturgas fungerar korrekt. För att förstärka de positiva effekterna av undantagna infrastrukturprojekt på konkurrens och försörjningstrygghet bör det göras en prövning av marknadens intresse i projektets planeringsfas, och samtidigt bör bestämmelserna för att hantera överbelastning tillämpas. Om ett infrastrukturprojekt sträcker sig över mer än en medlemsstats territorium bör byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter behandla ansökan om undantag i syfte att bättre beakta dess gränsöverskridande följder och underlätta administrationen. Med anledning av den exceptionella riskprofil som kännetecknar genomförandet av de undantagna större infrastrukturprojekten, bör det vara möjligt att tillfälligt bevilja leverantörs- och produktionsföretag partiella undantag från bestämmelserna om åtskillnad för projekten i fråga. Med tanke på försörjningstryggheten bör detta särskilt gälla nya rörledningar inom gemenskapen som transporterar gas från tredjeländer till gemenskapen.
- (21) Den inre marknaden för gas har vissa brister när det gäller likviditet och insyn, vilket hindrar effektiv resursfördelning, riskgardering och marknadstillträde för nya företag. Förtroendet för marknaden, likviditeten och antalet marknadsaktörer måste öka. Därför måste tillsynen av företag verksamma på området för gasförsörjning ökas. Sådana krav bör vara förenliga med och inte påverka befintlig gemenskapslagstiftning beträffande finansmarknaderna. Tillsynsmyndigheterna för energisektorn och för finansmarknaden måste samarbeta för att få en överblick över berörda marknader.
- (22) Innan kommissionen antar riktlinjer för ytterligare krav på dokumentation bör byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter och Europeiska värdepapperstillsynskommittén (EVTK) tillsammans gå igenom dessa riktlinjer och överlämna sina synpunkter till kommissionen. Byrån och kommittén bör också samarbeta för att ytterligare utreda och ge synpunkter i frågan om huruvida transaktioner med avtal om leverans av gas och gasderivat bör omfattas av informationskrav före och/eller efter handel och, i så är fall, hur dessa krav bör utformas.
- (23) Kraven på allmännyttiga tjänster och de gemensamma miniminormer som är en följd av dem måste stärkas ytterligare för att alla kunder ska kunna gynnas av konkurrensen. En viktig aspekt när det gäller att leverera till konsumenterna är tillgången till förbrukningsuppgifter och konsumenterna måste få tillgång till sina uppgifter så att de kan begära in offerter från flera konkurrerande företag på grundval av dessa uppgifter. Konsumenterna bör även ha rätt att bli ordentligt informerade om sin energiförbrukning. Regelbunden information om energikostnaderna uppmuntrar till att

spara energi eftersom konsumenterna direkt ser resultaten av investeringar i energieffektivitet och ändrat beteende.

- (24) För att bidra till försörjningstryggheten i solidarisk anda mellan medlemsstaterna, särskilt i händelse av en kris i energiförsörjningen, är det viktigt att tillhandahålla en ram för regionalt solidaritetssamarbete.
- (25) Medlemsstaterna bör med tanke på upprättandet av en inre marknad för gas främja integrationen av sina inhemska marknader och samarbetet mellan nätoperatörer på europeisk och regional nivå.
- (26) Tillsynsmyndigheterna bör förse marknaden med information, också för att kommissionen ska kunna utöva sin roll som observatör och övervakare av den europeiska marknaden för gas och dess utveckling på kort, medellång och lång sikt. Aspekter som ska beaktas är tillgång och efterfrågan, infrastruktur för distribution och överföring, gränsöverskridande handel, investeringar, grossist- och konsumentpriser, marknadens likviditet samt miljö- och effektivitetsförbättringar.
- (27) Eftersom målet för den föreslagna åtgärden, nämligen att skapa en väl fungerande inre marknad för gas, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och det därför på grund av åtgärdens omfattning och verkningar bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, får gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (28) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1775/2005 av den 28 september 2005 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten¹⁶ ger kommissionen möjlighet att anta riktlinjer i syfte att uppnå den harmoniseringsgrad som krävs. Sådana riktlinjer, som således blir bindande genomförandeåtgärder, är ett användbart hjälpmedel som snabbt kan ändras om det skulle behövas.
- (29) Enligt direktiv 2003/55/EG ska vissa åtgärder antas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter¹⁷.
- (30) Beslut 1999/468/EG har ändrats genom beslut 2006/512/EG genom vilket det införs ett föreskrivande förfarande med kontroll för antagande av åtgärder med allmän räckvidd vilka är avsedda att ändra icke-väsentliga delar av en grundläggande rättsakt som antagits i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget, bl.a. genom strykning av vissa av dessa delar eller komplettering genom tillägg av nya icke-väsentliga delar.
- (31) För att detta nya förfarande ska vara tillämpligt på redan gällande rättsakter som antagits i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget måste dessa rättsakter, enligt Europaparlamentets, rådets och kommissionens uttalande om beslut 2006/512/EG¹⁸, anpassas i enlighet med tillämpliga förfaranden.

¹⁶ EUT L 289, 3.11.2005, s. 1.

¹⁷ EGT L 184, 17.7.1999, s. 23. Beslutet ändrat genom beslut 2006/512/EG (EUT L 200, 22.7.2006, s. 11).

¹⁸ EUT C 255, 21.10.2006, s. 1.

(32) När det gäller direktiv 2003/55/EG bör kommissionen i synnerhet ges befogenheter att anta de riktlinjer som krävs för att skapa den grad av harmonisering som minst krävs för att uppnå direktivets syfte. Eftersom dessa åtgärder har en allmän räckvidd och avser att komplettera direktiv 2003/55/EG genom tillägg av nya icke-väsentliga delar, måste de antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som föreskrivs i artikel 5a i beslut 1999/468/EG.

(33) Direktiv 2003/55/EG bör därför ändras i enlighet med detta.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1
Ändringar av direktiv 2003/55/EG

Direktiv 2003/55/EG ska ändras på följande sätt:

(1) Artikel 2 ska ändras på följande sätt:

(a) Punkt 20 ska ändras på följande sätt:

”20. *vertikalt integrerat företag*: ett naturgasföretag eller en grupp av naturgasföretag där samma person(er) direkt eller indirekt har rätt att utöva kontroll enligt artikel 3.2 i rådets förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer*, och där de berörda företagen/den berörda gruppen bedriver verksamhet inom minst ett av områdena överföring, distribution, LNG eller lagring och minst ett av områdena produktion eller leverans av naturgas,”

* EUT L 24, 29.1.2004, s. 1.

(b) Följande punkter 34–36 ska läggas till:

”34. *avtal om leverans av gas*: ett avtal om leverans av naturgas, som dock inte inbegriper ett gasderivat,

35. *gasderivat*: ett finansiellt instrument som beskrivs i något av avsnitten C5, C6 eller C7 i bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument¹⁹, och som avser naturgas,

36. *kontroll*: rättigheter, avtal eller andra medel som, antingen var för sig eller tillsammans och med hänsyn till alla faktiska eller rättsliga förhållanden, ger möjlighet att utöva ett avgörande inflytande på ett företag, särskilt genom

(a) äganderätt eller nyttjanderätt till ett företags samtliga tillgångar eller en del av dessa,

(b) rättigheter eller avtal som ger ett avgörande inflytande på sammansättningen av ett företags organ och dessas voteringar eller beslut.”

¹⁹ EUT L 145, 30.4.2004, s. 1.

- (2) I artikel 3 ska följande punkt läggas till som punkt 7:

”7. Kommissionen får anta riktlinjer för genomförandet av denna artikel. Dessa riktlinjer, som avser att ändra icke-väsentliga delar i detta direktiv genom att komplettera det, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 30.3.”

- (3) Följande artiklar 5a och 5b ska införas:

*”Artikel 5a
Regional solidaritet*

1. För att säkra försörjningstryggheten på den inre marknaden för naturgas ska medlemsstaterna samarbeta i syfte att främja regional och bilateral solidaritet.

2. Detta samarbete ska omfatta situationer som resulterar i eller som på kort sikt troligen kommer att resultera i allvarliga avbrott i försörjningen som påverkar en medlemsstat. Det ska omfatta följande:

- (a) Samordning av de nationella åtgärder för krissituationer som nämns i artikel 8 i direktiv 2004/67/EG.
- (b) Identifiering och, vid behov, utveckling eller uppgradering av sammanlänkningsnät av el- och naturgasnät.
- (c) Villkor och praktiska metoder för ömsesidigt stöd.

3. Kommissionen ska hållas informerad om detta samarbete.

4. Kommissionen får anta riktlinjer för regionalt solidaritetssamarbete. Dessa riktlinjer, som avser att ändra icke-väsentliga delar i detta direktiv genom att komplettera det, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 30.3.

*Artikel 5b
Främjande av regionalt samarbete*

Medlemsstaterna ska samarbeta i syfte att integrera sina inhemska marknader åtminstone på regional nivå. Medlemsstaterna ska i synnerhet främja samarbetet mellan nätoperatörer på regional nivå och verka för konsekvens i sin lagstiftning. Det geografiska område som omfattas ska överensstämma med kommissionens definition av geografiska områden enligt artikel 2h.3 i förordning (EG) nr 1775/2005.”

- (4) Artikel 7 ska ersättas med följande:

*”Artikel 7
Åtskillnad av överföringssystem och systemansvariga för överföringssystem*

1. Medlemsstaterna ska se till att följande bestämmelser är uppfyllda från och med den [datum för införlivande plus ett år]:

(a) Varje företag som äger ett överföringssystem ska fungera som systemansvarig för överföringssystemet.

(b) Samma person(er) får inte

(i) direkt eller indirekt utöva kontroll över ett företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet, eller direkt eller indirekt utöva kontroll över, ha något intresse i eller utöva någon rättighet över en systemansvarig för överföringssystem eller över ett överföringssystem,

eller

(ii) direkt eller indirekt utöva kontroll över en systemansvarig för överföringssystem eller över ett överföringssystem, eller direkt eller indirekt utöva kontroll över, ha något intresse i eller utöva någon rättighet över ett företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet.

(c) Samma person(er) får inte för en systemansvarig för överföringssystem eller ett överföringssystem utse ledamöter till tillsynsorgan, styrelse eller organ som juridiskt företräder företaget, eller direkt eller indirekt utöva kontroll över, ha något intresse i eller utöva någon rättighet över ett företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet.

(d) Samma person får inte vara ledamot i tillsynsorgan, styrelse eller organ som juridiskt företräder företaget för både ett företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet och en systemansvarig för överföringssystem eller ett överföringssystem.

2. De intressen och rättigheter som avses i punkt 1 b ska i synnerhet omfatta

(a) äganderätten till en del av kapitalet eller företagets tillgångar,

(b) rätten att rösta,

(c) Rätten att utse ledamöter till tillsynsorgan, styrelse eller organ som juridiskt företräder företaget, eller

(d) rätten till utdelning eller annan del av vinsten.

3. I punkt 1 b ska begreppen ”företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet”, ”systemansvarig för överföringssystem” och ”överföringssystem” omfatta det som avses med dessa begrepp i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/54/EG av den 26 juni 2003 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 96/92/EG*.

* EUT L 176, 15.7.2003, s. 37.

4. Medlemsstaterna får bevilja undantag från punkt 1 b–c till och med den [datum för införlivande plus två år], under förutsättning att den systemansvarige för överföringssystemet inte ingår i ett vertikalt integrerat företag.

5. Den skyldighet som avses i punkt 1 a ska anses vara fullgjord då flera företag som äger överföringssystem har upprättat ett samarbetsbolag som för de berörda överföringssystemen fungerar som systemansvarig för överföringssystem i flera medlemsstater. Inget annat företag får ingå i samarbetsbolaget såvida det inte har godkänts som oberoende systemansvarig i enlighet med artikel 9a.

6. Medlemsstaterna ska se till att sådan kommersiellt känslig information som avses i artikel 10.1 som innehåses av en systemansvarig för överföringssystem som har ingått i ett vertikalt integrerat företag och personal hos en sådan systemansvarig för överföringssystem inte överförs till företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet.”

(5) Följande artiklar 7a, 7b och 7c ska införas:

”Artikel 7a

Kontroll över ägare av och systemansvariga för överföringssystem

1. Utan att det påverkar gemenskapens internationella åtaganden får inte överföringssystem och systemansvariga för överföringssystem kontrolleras av en eller flera personer från tredjeland.
2. Undantag från punkt 1 får medges till följd av gemenskapens avtal med ett eller flera tredjeländer.

Artikel 7b

Utnämning av och intyg för systemansvariga för överföringssystem

1. Företag som äger ett överföringssystem och som av den nationella tillsynsmyndigheten, i enlighet med nedanstående intygsförfarande, intygats uppfylla villkoren i artiklarna 7.1 och 7a ska av medlemsstaterna godkännas och utnämnas till systemansvariga för överföringssystemet. Utnämningen av systemansvariga för överföringssystem ska anmälas till kommissionen och offentliggöras i Europeiska unionens officiella tidning.
2. Utan att det påverkar gemenskapens internationella åtaganden ska ansökan om intyg från ägaren av eller den systemansvarige för överföringssystem som kontrolleras av en eller flera personer från tredjeland i enlighet med artikel 7a avslås, såvida inte ägaren av eller den systemansvarige för överföringssystemet påvisar att det inte finns någon möjlighet för den berörda enheten att, i strid mot artikel 7.1, direkt eller indirekt påverkas av någon operatör som är verksam inom produktion eller leverans av gas eller el eller av något tredjeland.
3. Systemansvariga för överföringssystem ska till tillsynsmyndigheten anmäla planerade transaktioner som kan komma att kräva en omprövning av huruvida de uppfyller kraven i artiklarna 7.1 och 7a.
4. Tillsynsmyndigheterna ska övervaka att systemansvariga för överföringssystem kontinuerligt uppfyller kraven i artiklarna 7.1 och 7a. För att säkerställa att kraven uppfylls ska de i följande fall inleda ett intygsförfarande:

(a) Efter anmälan från systemansvariga för överföringssystem i enlighet med punkt 3.

(b) På eget initiativ då de får vetskap om att en planerad förändring när det gäller rättigheter för eller inflytande över ägare av eller systemansvariga för överföringssystemet kan leda till en överträdelse av artiklarna 7.1 och 7a, eller då de har anledning att misstänka att en sådan överträdelse har skett.

(c) Efter en motiverad begäran från kommissionen.

5. Tillsynsmyndigheterna ska fatta beslut om intyg för en systemansvarig för överföringssystem inom fyra månader från den dag då denne inkom med anmälan eller kommissionen överlämnade sin begäran. Efter det att denna period har löpt ut ska intyget anses vara beviljat. Tillsynsmyndighetens uttryckliga eller underförstådda beslut träder i kraft först efter det att det förfarande som beskrivs i punkterna 6–9 har avslutats och enbart om kommissionen inte gör några invändningar mot beslutet.

6. Tillsynsmyndigheten ska utan dröjsmål anmäla det uttryckliga eller underförstådda beslutet om intyg för en systemansvarig för överföringssystem till kommissionen, och förse kommissionen med alla relevanta uppgifter avseende detta beslut.

7. Kommissionen ska pröva anmälan så snart den har mottagits. Om kommissionen anser att tillsynsmyndighetens beslut ger anledning till allvarliga tvivel beträffande dess förenlighet med artiklarna 7.1, 7a eller 7b.2 ska den inom två månader från det att den mottog anmälan besluta att inleda ett förfarande. Kommissionen ska i sådana fall ge tillsynsmyndigheten och den berörda systemansvariga för överföringssystemet tillfälle att yttra sig. Om kommissionen behöver kompletterande uppgifter får tvåmånadersperioden förlängas med ytterligare två månader, räknat från det datum de kompletterande uppgifterna mottogs.

8. Om kommissionen beslutar att inleda ett förfarande ska den inom högst fyra månader från den dag då det beslutet fattas utfärda ett slutgiltigt beslut om att

(a) inte göra några invändningar mot tillsynsmyndighetens beslut

eller

(b) begära att den berörda tillsynsmyndigheten ändrar eller återkallar sitt beslut om den anser att villkoren i artiklarna 7.1, 7a eller 7b.2 inte är uppfyllda.

9. Om kommissionen inte beslutar att inleda ett förfarande eller inte fattar något slutgiltigt beslut inom de tidsfrister som anges i punkterna 7 och 8 ska det anses att den inte har några invändningar mot tillsynsmyndighetens beslut.

10. Tillsynsmyndigheten ska följa kommissionens beslut om att ändra eller återkalla beslutet om intyg inom fyra veckor, och ska informera kommissionen om detta.

11. Tillsynsmyndigheterna och kommissionen har rätt att från systemansvariga för överföringssystem och företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet begära sådan information som är relevant för fullgörandet av deras skyldigheter enligt denna artikel.

12. Tillsynsmyndigheterna och kommissionen ska behandla kommersiellt känsliga uppgifter konfidentiellt.

13. Kommissionen ska anta riktlinjer om förfarandet för tillämpningen av punkterna 6–9. Dessa riktlinjer, som avser att ändra icke-väsentliga delar i detta direktiv genom att komplettera det, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 30.3.

Artikel 7c

Utseende av systemansvariga för lagringssystem och LNG-anläggningar

Medlemsstaterna ska, för en tid som de själva bestämmer med beaktande av effektivitet och ekonomisk balans, utse eller ålägga de naturgasföretag som äger lagringssystem eller LNG-anläggningar att utse en eller flera systemansvariga.”

(6) Artikel 8.1 a ska ersättas med följande:

”(a) ska på affärsmässiga villkor och med vederbörlig hänsyn till miljön driva, underhålla och utveckla säkra, tillförlitliga och effektiva överförings- och lagringssystem och/eller LNG-anläggningar och främja energieffektivitet, forskning och innovation, framför allt i syfte att öka användningen av förnybara energikällor och spridningen av teknik med låga koldioxidutsläpp.”

(7) Artikel 9 ska utgå.

(8) Följande artiklar 9 och 9a ska införas:

”Artikel 9

Oberoende systemansvariga

1. Om överföringssystemet tillhör ett vertikalt integrerat företag när detta direktiv träder i kraft får en medlemsstat bevilja undantag från artikel 7.1, förutsatt att en oberoende systemansvarig utses av medlemsstaten på förslag av överföringssystemets ägare och att kommissionen godkänner utnämningen. Vertikalt integrerade företag som äger ett överföringssystem får inte i något fall hindras från att vidta åtgärder i syfte att uppfylla villkoren i artikel 7.1.

2. Medlemsstaten får endast godkänna och utse en oberoende systemansvarig om följande villkor är uppfyllda:

- (a) Den sökande har visat att den uppfyller kraven i artikel 7.1 b–d.
- (b) Den sökande har visat att den förfogar över nödvändiga ekonomiska, tekniska och personella resurser för att utföra sina uppgifter enligt artikel 8.
- (c) Den sökande har förbundit sig att genomföra en tioårig utvecklingsplan för nätet som föreslagits av tillsynsmyndigheten.
- (d) Överföringssystemets ägare har uppvisat förmåga att uppfylla sina skyldigheter enligt punkt 6. I det avseendet ska ägaren tillhandahålla samtliga utkast till avtal med det sökande företaget och övriga relevanta instanser.

- (e) Den sökande har uppvisat förmåga att uppfylla sina skyldigheter enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1775/2005 av den 28 september 2005 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten*, inbegripet samarbete mellan systemansvariga för överföringssystemet på EU-nivå och regional nivå.
-

3. Företag som av tillsynsmyndigheten intygats uppfylla villkoren i artiklarna 7a och 9.2 ska av medlemsstaterna godkännas och utnämnas till oberoende systemansvariga. Intygsförfarandet i artikel 7b ska tillämpas.

4. Om kommissionen har fattat ett beslut i enlighet med förfarandet i artikel 7b och konstaterar att tillsynsmyndigheten inte har följt detta beslut inom två månader ska den, inom sex månader, på förslag av byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter och efter att ha inhämtat synpunkter från ägaren av och den systemansvarige för överföringssystemet utse en oberoende systemansvarig för en period på fem år. Ägaren av överföringssystemet får när som helst och enligt förfarandet i artikel 9.1 för tillsynsmyndigheten föreslå att en ny oberoende systemansvarig utses.

5. De oberoende systemansvariga ska vara ansvariga för att bevilja och förvalta tredje parts tillträde, inbegripet inkasseringen av tillträdes- och överbelastningsavgifter, och för att driva, underhålla och utveckla överföringssystemet. De ska också säkerställa att systemet på lång sikt kan uppfylla en rimlig efterfrågan genom investeringsplanering. Vid utvecklingen av nätet ska den oberoende systemansvarige ansvara för planering (inbegripet intygsförfarande), uppförande och utrustning av den nya infrastrukturen. För detta ändamål ska den agera som systemansvarig för överföringssystemet i enlighet med detta kapitel. Överföringssystemets ägare får inte ansvara för att bevilja och förvalta tredje parts tillträde eller för investeringsplanering.

6. Om en oberoende systemansvarig har utsetts ska överföringssystemets ägare fullgöra följande skyldigheter:

- (a) Erbjuder den oberoende systemansvarige det samarbete och stöd som krävs för att denne ska kunna utföra sina uppgifter, i synnerhet inbegripet all relevant information.
- (b) Finansiera de investeringar som den oberoende systemansvarige har beslutat om och som godkänts av tillsynsmyndigheten, eller ge sitt medgivande till att finansieringen görs av någon berörd part, inbegripet den oberoende systemansvarige. Finansieringsmetoden ska godkännas av tillsynsmyndigheten. Tillsynsmyndigheten ska, innan beslut om godkännande fattas, samråda med tillgångarnas ägare och andra berörda parter.
- (c) Stå för skadeståndsansvar i anslutning till nättillgångar som den äger och som drivs av den oberoende systemansvarige, med undantag av den del av ansvaret som avser den oberoende systemansvariges uppgifter.

- (d) Ge garantier för att underlätta finansieringen av utbyggnad av nätet, med undantag av sådana investeringar där överföringssystemets ägare, i enlighet med punkt b, har gett sitt medgivande till att finansieringen görs av någon berörd part, inbegripet den oberoende systemansvarige.

7. Den berörda nationella konkurrensmyndigheten ska i nära samverkan med tillsynsmyndigheten ges alla relevanta befogenheter för att på ett effektivt sätt kunna övervaka att ägaren av överföringssystemet uppfyller sina skyldigheter enligt punkt 6.

Artikel 9a

Åtskillnad av ägare till överföringssystem och systemansvariga för lagringssystem

1. Om en oberoende systemansvarig har utsetts ska ägare till överföringssystem och systemansvariga för lagersystem som ingår i vertikalt integrerade företag vara oberoende av annan verksamhet som inte rör överföring och lagring, åtminstone när det gäller juridisk form, organisation och beslutsfattande.

Denna artikel ska endast gälla lagringsanläggningar som är tekniskt och/eller ekonomiskt nödvändiga för ett effektivt tillträde till systemet för leverans till kunderna i enlighet med artikel 19.

2. För att säkerställa att den ägare till överföringssystem och den systemansvarige för lagringssystemet som avses i punkt 1 är oberoende ska följande minimikriterier gälla:

- (a) De personer som ansvarar för ledningen för ägaren till överföringssystemet och den systemansvarige för lagringssystemet får inte ingå i företagsstrukturer i det integrerade naturgasföretag som direkt eller indirekt ansvarar för den dagliga driften när det gäller produktion, distribution eller leverans av naturgas.
- (b) Lämpliga åtgärder ska vidtas för att se till att de yrkesmässiga intressena hos de personer som ansvarar för ledningen för ägaren till överföringssystemet och den systemansvarige för lagringssystemet beaktas på ett sätt som garanterar att dessa personer kan agera självständigt.
- (c) Den systemansvarige för lagringssystemet ska ha faktisk beslutanderätt, oberoende av det integrerade gasföretaget, när det gäller de tillgångar som behövs för drift, underhåll och utveckling av lagringsanläggningar. Detta bör inte hindra förekomsten av lämpliga samordningssystem för att garantera att moderbolagets ekonomiska och förvaltningsmässiga övervakningsrättigheter när det gäller avkastningen, som regleras indirekt genom artikel 24c.4, i ett dotterbolag skyddas. Detta ska särskilt göra det möjligt för moderbolaget att godkänna den årliga finansieringsplan eller det motsvarande instrument som upprättas av den systemansvarige för lagringssystemet och att fastställa övergripande gränser för dess dotterbolags skuldsättningsnivå. Det ska inte vara tillåtet för moderbolaget att ge instruktioner för den löpande verksamheten eller om enskilda beslut beträffande uppförande eller uppgradering av lagringsanläggningar, så länge dessa beslut inte överskrider villkoren i den godkända finansieringsplanen eller motsvarande instrument.

- (d) Ägaren till överföringssystemet och den systemansvarige för lagringssystemet ska upprätta en övervakningsplan, där det anges vilka åtgärder som vidtagits för att motverka diskriminerande beteende, och se till att planen följs. I planen ska det anges vilka specifika skyldigheter de anställda har för att detta mål ska uppfyllas. Den person eller det organ som ansvarar för att övervakningsplanen följs ska till tillsynsmyndigheten lämna en årlig rapport, som ska offentliggöras, om de åtgärder som vidtagits.

3. Kommissionen får utfärda riktlinjer för att säkerställa att överföringssystemets ägare och den systemansvarige för lagringssystemet i alla avseenden uppfyller punkt 2 i denna artikel. Dessa riktlinjer, som avser att ändra icke-väsentliga delar i detta direktiv genom att komplettera det, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 30.3.”

- (9) Artikel 10 ska ändras på följande sätt:

”Artikel 10

Sekretess när det gäller systemansvariga för och ägare till överföringssystem

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 16 eller någon annan lagstadgad skyldighet att lämna uppgifter ska systemansvariga för överförings- och lagringssystem och/eller LNG-anläggningar och ägare till överföringssystem behandla kommersiellt känsliga uppgifter som erhålls i samband med verksamheten konfidentiellt, och förhindra att sådana uppgifter om den egna verksamheten som kan vara kommersiellt fördelaktiga röjs på ett diskriminerande sätt, och ska framför allt inte röja kommersiellt känsliga uppgifter för andra delar av företaget såvida inte detta är nödvändigt för att genomföra en affärstransaktion. För att efterlevnaden av reglerna om åtskillnad av information ska kunna säkerställas får överföringssystemets ägare och övriga delar av företaget inte heller utnyttja gemensamma funktioner, med undantag av rent administrativa funktioner eller IT-funktioner (t.ex. ingen gemensam juridisk avdelning).

2. Systemansvariga för överförings- och lagringssystem och/eller LNG-anläggningar får inte, i samband med försäljning eller köp av naturgas från anknutna företag, missbruka kommersiellt känsliga uppgifter som erhållits från tredje part i samband med tillhandahållande av eller förhandlingar om tillträde till systemet.

- (10) Artikel 13 ska ändras på följande sätt:

- (a) I punkt 2 c ska följande mening läggas till efter den första meningen: ”För detta ändamål ska den systemansvarige för distributionssystemet förfoga över de resurser som krävs, inbegripet personella, tekniska, finansiella och fysiska resurser.”

- (b) Punkt 2 d ska ändras på följande sätt:

- (i) Den sista meningen ska ändras på följande sätt: ”Den person eller det organ som ansvarar för att övervakningsplanen följs (nedan kallad ”den övervakningsansvarige”) ska till den tillsynsmyndighet som avses i artikel 24a.1 överlämna en årlig rapport, som ska offentliggöras, om de åtgärder som vidtagits.”

- (ii) Följande mening ska läggas till: ”Den övervakningsansvarige ska vara helt oberoende och ha tillträde till all nödvändig information om den systemansvarige för distributionssystemet och alla anknutna företag för att utföra sitt uppdrag.”

(c) Följande punkter ska läggas till som punkt 3 och 4:

”3. Om den systemansvarige för distributionssystemet ingår i ett vertikalt integrerat företag ska medlemsstaterna se till att dennes verksamhet övervakas så att den inte kan dra fördel av sin vertikala integration för att snedvrída konkurrensen. Vertikalt integrerade systemansvariga för distributionssystem får i synnerhet inte, i samband med kommunikation och varumärkesanvändning, skapa förvirring vad gäller den särskilda identitet som leveransavdelningen i det integrerade företaget har.

4. Kommissionen får anta riktlinjer för att säkerställa att den systemansvarige för distributionssystemet till alla delar uppfyller punkt 2 med avseende på dennes fullständiga oberoende och frånvaro av diskriminerande beteende, och för att säkerställa att leveransverksamheten i det vertikalt integrerade företaget inte kan dra någon oörtlättad fördel av sin vertikala integrering. Dessa riktlinjer, som avser att ändra icke-väsentliga delar i detta direktiv genom att komplettera det, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 30.3.”

(11) Artikel 15 ska ersättas med följande:

”Detta direktiv ska inte hindra ett kombinerat systemansvar för överförings-, lagrings- och distributionssystem och LNG-anläggningar, under förutsättning att all verksamhet uppfyller kraven enligt artiklarna 7, 9a och 13.1.”

(12) I artikel 19.1 ska följande stycke läggas till:

”Medlemsstaterna ska fastställa och offentliggöra kriterier enligt vilka det kan avgöras om tillträde till lagringsanläggningar och lagring av gas i rörledning är tekniskt eller ekonomiskt nödvändigt för ett effektivt tillträde till systemet för leverans till kunderna. Medlemsstaterna ska offentliggöra eller ålägga systemansvariga för lagringsanläggning och överföringssystem att offentliggöra, vilka (delar av) lagringsanläggningarna respektive vilken lagring av gas i rörledning som tillhandahålls i enlighet med de olika förfaranden som avses i punkterna 3 och 4.”

(13) Artikel 22 ska ersättas med följande:

*”Artikel 22
Ny infrastruktur*

1. Större nya gasinfrastrukturprojekt, t.ex. sammanlänkningslinjer mellan medlemsstater, LNG- och lagringsanläggningar, får på begäran undantas, under en begränsad tid, från bestämmelserna i artiklarna 7, 18, 19, 20 och artikel 24c.4–6 om följande villkor är uppfyllda:

- (a) Investeringen ska stärka konkurrensen vad gäller gasförsörjning och öka försörjningstryggheten.
- (b) Den risknivå som är förenad med investeringen ska vara sådan att investeringen inte skulle bli av om inte undantag beviljades.
- (c) Infrastrukturen ska ägas av en fysisk eller juridisk person som åtminstone vad avser juridisk form är skild från de systemansvariga inom vilkas system infrastrukturen kommer att byggas.
- (d) Avgifter ska tas ut av dem som använder infrastrukturen.
- (e) Undantaget får inte skada konkurrensen och får inte hindra den inre marknaden för gas, eller det reglerade system till vilket infrastrukturen är kopplad, från att fungera effektivt.

2. Punkt 1 ska även tillämpas på väsentliga kapacitetsökningar i befintliga infrastrukturer och på förändringar av sådana infrastrukturer som möjliggör utveckling av nya källor för gasförsörjning.

3. Den tillsynsmyndighet som avses i kapitel VIa får besluta, från fall till fall, om de undantag som avses i punkterna 1 och 2. Om den berörda infrastrukturen sträcker sig över mer än en medlemsstats territorium ska byrån utföra de uppgifter som tilldelas tillsynsmyndigheten i denna artikel.

Ett undantag får gälla hela eller delar av den nya infrastrukturens kapacitet eller av den befintliga infrastrukturens kapacitet, om denna har ökat väsentligt.

Vid beslut om undantag ska det i varje enskilt fall övervägas om villkor måste anges för undantagets varaktighet och för icke-diskriminerande tillträde till infrastrukturen. När beslut om sådana villkor fattas ska särskild hänsyn tas till den ytterligare kapacitet som ska byggas upp, eller förändringen av befintlig kapacitet, samt till projektets tidsplan och till nationella förhållanden.

Innan ett undantag beviljas ska tillsynsmyndigheten besluta om vilka regler och system som ska gälla för förvaltning och tilldelning av kapacitet. Enligt reglerna ska alla potentiella användare av infrastrukturen erbjudas att meddela sitt intresse för att teckna avtal om viss kapacitet innan tilldelningen av kapacitet i den nya infrastrukturen sker, även för eget bruk. Tillsynsmyndigheten ska kräva att reglerna för hantering av överbelastning också innebär en skyldighet att erbjuda outnyttjad kapacitet på marknaden, och att användare av anläggningen ges rätt att handla med sin avtalade kapacitet på andrahandmarknaden. I sin bedömning av de kriterier som anges i punkt 1 a, 1 b och 1 e i denna artikel, ska tillsynsmyndigheten beakta resultaten av kapacitetstilldelningen.

Beslut om undantag, inklusive eventuella villkor enligt andra stycket, ska motiveras och offentliggöras i vederbörlig ordning.

4. Tillsynsmyndigheten ska utan dröjsmål skicka en kopia av varje begäran om undantag, och av varje mottagningsbevis, till kommissionen. Den berörda myndigheten ska omedelbart underrätta kommissionen om beslutet och överlämna all relevant information om beslutet. Uppgifterna får överlämnas till kommissionen i sammanfattad form, vilket gör det möjligt för kommissionen att fatta ett välgrundat beslut. Uppgifterna ska särskilt innehålla följande:

(a) Detaljerade skäl för tillsynsmyndighetens beviljande av undantaget, inklusive de ekonomiska uppgifter som motiverar undantaget.

(b) Den analys som har gjorts av hur undantaget påverkar konkurrensen och den inre gasmarknadens sätt att fungera.

(c) Skälen till tidsperioden och den andel av gasinfrastrukturens totala kapacitet för vilken undantaget gäller.

(d) Om undantaget gäller en sammanlänkning, resultatet av samrådet med de berörda tillsynsmyndigheterna.

(e) Infrastrukturens bidrag till diversifieringen av gasförsörjningen.

5. Senast två månader efter det att anmälan har mottagits får kommissionen fatta ett beslut om att tillsynsmyndigheten ska ändra eller återkalla beslutet att bevilja ett undantag. Perioden ska börja löpa dagen efter det att anmälan har mottagits. Tvåmånadersperioden kan förlängas med ytterligare två månader under vilka kommissionen samlar in ytterligare upplysningar. Den perioden ska börja löpa dagen efter det att all ytterligare information har mottagits. Tvåmånadersperioden kan även förlängas med både kommissionens och tillsynsmyndighetens medgivande. Om den begärda informationen inte tillhandahålls inom den period som anges i begäran, ska anmälan anses vara återkallad om inte perioden, innan den löpt ut, har förlängts efter medgivande från både kommissionen och tillsynsmyndigheten, eller tillsynsmyndigheten, i ett vederbörligt motiverat meddelande, har informerat kommissionen om att den anser att anmälan är komplett.

Tillsynsmyndigheten ska följa kommissionens beslut att ändra eller återkalla beslutet om undantag inom fyra veckor och ska meddela kommissionen i enlighet därmed.

Kommissionen ska inte lämna ut någon kommersiellt känslig konfidentiell information.

Kommissionens godkännande av ett beslut om undantag ska upphöra att gälla efter två år från antagandet om byggandet av infrastrukturen ännu inte har påbörjats, och efter fem år om infrastrukturen inte har tagits i bruk.

6. Kommissionen får anta riktlinjer för tillämpningen av de villkor som avses i punkt 1 och fastställa det förfarande som ska följas vid tillämpningen av punkterna 4 och 5. Dessa riktlinjer, som avser att ändra icke-väsentliga delar i detta direktiv genom att komplettera det, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 30.3.”

- (14) Följande kapitel ska införas efter artikel 24 som kapitel VIa:

”KAPITEL VI a

NATIONELLA TILLSYNSMYNDIGHETER

Artikel 24a

Tillsynsmyndigheternas utnämning och oberoende

1. Varje medlemsstat ska utse en nationell tillsynsmyndighet.
2. Medlemsstaten ska garantera tillsynsmyndighetens oberoende och säkerställa att den utövar sina befogenheter opartiskt och öppet. I detta syfte ska medlemsstaten se till att tillsynsmyndigheten, när den utför de tillsynsuppgifter som den har tilldelats enligt detta direktiv, är juridiskt åtskild och funktionellt oberoende från övriga offentliga eller privata enheter samt att dess personal och de personer som ansvarar för dess ledning agerar oberoende av marknadsintressen och inte söker eller tar emot anvisningar från någon regering eller annan offentlig eller privat enhet.
3. För att skydda tillsynsmyndighetens oberoende ska medlemsstaten särskilt se till
 - (a) att tillsynsmyndigheten är en juridisk person och att den är budgetmässigt oberoende och har tillräckliga personella och ekonomiska resurser för att kunna utföra sina uppgifter, och
 - (b) att tillsynsmyndighetens ledning utses för en fast mandatperiod på minst fem år, som inte kan förlängas, och under denna period endast kan avsättas om den inte längre uppfyller villkoren i denna artikel eller har gjort sig skyldig till allvarlig försummelse.

Artikel 24b

Tillsynsmyndighetens strategiska mål

När tillsynsmyndigheten utför de tillsynsuppgifter som anges i detta direktiv ska den vidta alla rimliga åtgärder för att uppnå följande mål:

- (a) I samarbete med byrån, andra medlemsstaters tillsynsmyndigheter och kommissionen främja en konkurrenskraftig, säker och miljömässigt hållbar inre gasmarknad i gemenskapen och en verklig öppning av marknaden för samtliga konsumenter och leverantörer i gemenskapen.
- (b) Utveckla konkurrenskraftiga och väl fungerande regionala marknader inom gemenskapen för att de mål som avses i led a ska kunna uppfyllas.
- (c) Upphäva restriktioner för naturgashandeln mellan medlemsstater, utveckla den kapacitet för gränsöverskridande överföring som krävs för att tillgodose efterfrågan, förbättra integreringen av nationella marknader och möjliggöra ett fritt naturgasflöde inom hela gemenskapen.

- (d) Säkerställa utvecklingen av säkra, pålitliga och effektiva system, främja energieffektiviteten och systemens lämplighet samt stimulera forskning och innovation i syfte att tillgodose efterfrågan och utvecklingen av innovativ förnybar teknik med låga koldioxidutsläpp, på både kort och lång sikt.
- (e) Säkerställa att nätoperatörer får de incitament som krävs, på både kort och lång sikt, för att öka näteffektiviteten och främja marknadsintegrationen.
- (f) Säkerställa att den inhemska marknaden fungerar effektivt och främja en effektiv konkurrens i samarbete med konkurrensmyndigheterna.

Artikel 24c

Tillsynsmyndighetens skyldigheter och befogenheter

1. Tillsynsmyndigheten ska ha följande skyldigheter:

- (a) Säkerställa att systemansvariga för, och i förekommande fall, ägare av överförings- och distributionssystem, liksom naturgasföretag, fullgör sina skyldigheter enligt detta direktiv samt övrig tillämplig gemenskapslagstiftning, inbegripet den som gäller gränsöverskridande frågor.
- (b) Samarbeta om gränsöverskridande frågor med tillsynsmyndigheten eller tillsynsmyndigheterna i de medlemsstaterna.
- (c) Följa och genomföra de beslut som fattas av byrån och kommissionen.
- (d) Lämna in en årlig rapport om verksamheten och om hur skyldigheterna har fullgjorts till de berörda myndigheterna i medlemsstaterna, byrån och kommissionen. Rapporten ska omfatta de åtgärder som vidtagits och de resultat som uppnåtts med avseende på de uppgifter räknas upp i denna artikel.
- (e) Förhindra korssubventionering mellan verksamhetsgrenarna överföring, distribution, lagring, LNG och försörjning.
- (f) Granska de investeringsplaner som de systemansvariga för överföringssystem utarbetar och i sin årsrapport göra en bedömning av i vilken mån dessa investeringsplaner är förenliga med den Europatäckande tioåriga utvecklingsplan för nätet som avses i artikel 2c i förordning (EG) nr 1775/2005.
- (g) Övervaka nätens säkerhet och tillförlitlighet samt granska reglerna för nätens säkerhet och tillförlitlighet.
- (h) Övervaka graden av insyn och säkerställa att naturgasföretagen fullgör sina skyldigheter vad gäller insyn.

- (i) Övervaka graden av marknadens öppning och konkurrensen på grossist- och slutkundsnivå, inbegripet på naturgasbörser, priser för hushållen, andel kunder som byter leverantör, andel kunder som får sina leveranser avstängda och hushållens klagomål i ett överenskommet format, samt tillsammans med konkurrensmyndigheterna övervaka eventuell snedvridning eller inskränkning av konkurrensen, tillhandahålla relevant information och göra de berörda konkurrensmyndigheterna uppmärksamma på relevanta fall.
- (j) Kontrollera hur lång tid överförings- och distributionsföretagen behöver för att utföra sammanlänkningar och reparationer.
- (k) Övervaka och granska villkoren för tillträde till lagring, lagring av gas i rörledningar och andra stödtjänster enligt artikel 19.
- (l) Utan att det påverkar andra nationella tillsynsmyndigheters behörighet säkerställa en hög standard på allmännyttiga tjänster på naturgasområdet, skydd för utsatta kunder, samt se till att de konsumentskyddsåtgärder som fastställts i bilaga A till detta direktiv är effektiva.
- (m) Minst en gång per år offentliggöra rekommendationer om leveransavgifternas överensstämmelse med artikel 3.
- (n) Säkerställa kundernas tillgång till förbrukningsuppgifter, tillämpningen av ett harmoniserat format för förbrukningsuppgifter och tillgången till uppgifter enligt led h i bilaga A.
- (o) Övervaka genomförandet av regler för uppgifter och skyldigheter för systemansvariga för överföringssystem, systemansvariga för distributionssystem, leverantörer och kunder samt andra marknadsaktörer enligt artikel 8b i förordning nr (EG) 1775/2005.
- (p) Kontrollera att kriterierna för att avgöra om en lagringsanläggning omfattas av artikel 19.3 eller 19.4 tillämpas korrekt.

2. Förutom de uppgifter som tillsynsmyndigheten tilldelas enligt punkt 1 ska den, när en oberoende systemansvarig har utsetts enligt artikel 9

- (a) övervaka att överföringssystemets ägare och den oberoende systemansvarige fullgör sina skyldigheter enligt denna artikel samt fastställa sanktioner då skyldigheterna inte fullgörs i enlighet med punkt 3 d,
- (b) övervaka förhållandet och kommunikationen mellan den oberoende systemansvarige och överföringssystemets ägare för att säkerställa att den oberoende systemansvarige fullgör sina skyldigheter, framför allt godkänna avtal samt agera som tvistlösningsmyndighet mellan den oberoende systemansvarige och överföringssystemets ägare vid klagomål som lämnas in av någondera parten i enlighet med punkt 7,

- (c) utan att det påverkar förfarandet enligt artikel 9.2c, för den första tioåriga utvecklingsplanen för nätet, godkänna den investeringsplanering och den fleråriga utvecklingsplan för nätet som presenteras på en årlig basis av den oberoende systemansvarige,
 - (d) se till att avgifter för tillträde till nät som tas ut av oberoende systemansvariga inkluderar en ersättning till nätägaren eller nätägarna som ger en adekvat ersättning för nättillgångarna samt för eventuella nyinvesteringar, och
 - (e) ha befogenheter att utföra inspektioner i lokaler som tillhör överföringssystemets ägare och oberoende systemansvariga.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillsynsmyndigheten får de befogenheter som krävs för att utföra de uppgifter som anges i punkterna 1 och 2 på ett effektivt och snabbt sätt. För detta ändamål ska tillsynsmyndigheterna minst få befogenheter att
- (a) fatta bindande beslut om gasföretag,
 - (b) i samarbete med den nationella konkurrensmyndigheten undersöka hur gasmarknaderna fungerar och, om inga överträdelser av konkurrensreglerna har skett, besluta om vilka lämpliga proportionella åtgärder som behövs för att främja en effektiv konkurrens och för att garantera att marknaden fungerar på ett korrekt sätt, inklusive program för gasöverlåtelse,
 - (c) begära den information från naturgasföretagen som krävs för att den ska kunna utföra sina uppgifter,
 - (d) införa effektiva, lämpliga och avskräckande sanktioner mot naturgasföretag som inte fullgör sina skyldigheter enligt detta direktiv eller enligt beslut av tillsynsmyndigheten eller byrån,
-
- (e) göra erforderliga undersökningar och få befogenheter vad gäller instruktioner för tvistlösning enligt punkterna 7 och 8, och
 - (f) godkänna skyddsåtgärder enligt artikel 26.
4. Tillsynsmyndigheten ska ansvara för att, innan dessa träder i kraft, fastställa eller godkänna villkoren för
- (a) anslutning och tillträde till nationella nät, inbegripet överförings- och distributionstariffer, samt villkor och tariffer för tillträde till LNG-anläggningar. Dessa tariffer ska utformas så att nödvändiga investeringar i näten och LNG-anläggningarna kan göras på ett sätt som gör det möjligt att säkra nätens och LNG-anläggningarnas funktion på längre sikt, och
 - (b) tillhandahållande av balanstjänster.

5. När det gäller fastställande eller godkännande av tariffer ska tillsynsmyndigheten se till att nätoperatörer får de incitament som krävs, på både kort och lång sikt, för att öka effektiviteten, främja integrationen av marknaden, och stödja forskningsverksamhet på området.
6. Tillsynsmyndigheten ska ha rätt att vid behov begära att de systemansvariga för överförings-, lagrings- LNG- och distributionssystemen ändrar de villkor, inbegripet de tariffer som avses i denna artikel, för att säkerställa att de är proportionella och tillämpas på ett icke-diskriminerande sätt.
7. Parter som har ett klagomål mot en systemansvarig för överförings-, LNG- eller distributionssystem får inte klagomålet till tillsynsmyndigheten som i egenskap av tvistlösningsmyndighet ska fatta ett beslut inom två månader efter det att klagomålet mottagits. Denna period får förlängas med två månader om tillsynsmyndigheten samlar in ytterligare upplysningar. Perioden får förlängas ytterligare om den klagande samtycker till detta. Ett sådant beslut ska vara bindande såvida inte det upphävs vid ett överklagande.
8. Parter som har rätt till klagomål mot ett beslut om metoder som fattats i enlighet med denna artikel eller, om tillsynsmyndigheten är skyldig att samråda om de föreslagna metoderna, får inom två månader efter offentliggörandet av beslutet eller förslaget till beslut, eller inom en kortare tidsperiod om medlemsstaterna föreskriver detta, inte ett klagomål för behandling. Ett sådant klagomål ska inte utgöra hinder för verkställighet.
9. Medlemsstaterna ska inrätta lämpliga och effektiva system för tillsyn, kontroll och öppenhet för att förhindra missbruk av dominerande ställning, särskilt om det är till konsumenternas nackdel, och underprissättning. Dessa system ska beakta bestämmelserna i fördraget, särskilt artikel 82.
10. Medlemsstaterna ska se till att lämpliga åtgärder, inbegripet administrativa åtgärder eller straffrättsliga förfaranden i enlighet med nationell lagstiftning, vidtas mot ansvariga fysiska eller juridiska personer när sekretessbestämmelserna i detta direktiv inte har följts.
11. Klagomål enligt punkterna 7 och 8 ska inte påverka rätten att överklaga enligt gemenskapslagstiftningen och den nationella lagstiftningen.
12. Tillsynsmyndigheten ska motivera sina beslut.
13. Medlemsstaterna ska se till att det finns lämpliga system på nationell nivå som ger den part som berörs av ett beslut fattat av den nationella tillsynsmyndigheten rätt att överklaga till ett organ som är oberoende av de berörda parterna.
14. Kommissionen får anta riktlinjer för tillsynsmyndigheternas utövande av de befogenheter som beskrivs i denna artikel. Dessa riktlinjer, som avser att ändra icke-väsentliga delar i detta direktiv genom att komplettera det, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 30.3.

Artikel 24d
Regelverk för gränsöverskridande frågor

1. Tillsynsmyndigheterna ska bedriva ett nära samarbete och samråda med varandra, samt bistå varandra och byrån med sådan information som krävs för de ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt detta direktiv. När det gäller informationsutbytet ska den mottagande myndigheten garantera samma grad av sekretess som åligger den myndighet som lämnar informationen.
2. Tillsynsmyndigheter ska samarbeta åtminstone på regional nivå för att främja skapandet av fungerande arrangemang för en optimal näthantering, utveckla gemensamma naturgasbörser och fördela gränsöverskridande kapacitet, liksom för att säkerställa en miniminivå på sammanlänkningskapaciteten inom regionen så att en effektiv konkurrens kan utvecklas.
3. Byrån ska besluta om regelverket för infrastruktur som förbinder minst två medlemsstater
 - (a) på gemensam begäran av de behöriga nationella tillsynsmyndigheterna, eller
 - (b) om de behöriga nationella tillsynsmyndigheterna inte har kunnat nå någon överenskommelse om regelverket inom sex månader från den dag då ärendet senast förelades en av dessa tillsynsmyndigheter.
4. Kommissionen får anta riktlinjer om i vilken utsträckning tillsynsmyndigheterna måste samarbeta med varandra och med byrån, och om i vilka situationer byrån är behörig att besluta om regelverket för infrastruktur som förbinder minst två medlemsstater. Dessa riktlinjer, som syftar till att ändra icke-väsentliga delar av detta direktiv genom komplettering ska antas enligt det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 30.3.

Artikel 24e
Överensstämmelse med riktlinjer

1. Varje tillsynsmyndighet och kommissionen får begära ett yttrande från byrån i frågan om huruvida ett beslut som har fattats av en tillsynsmyndighet överensstämmer med de riktlinjer som avses i det här direktivet eller i förordning (EG) nr 1775/2005.
2. Byrån ska avge sitt yttrande till den tillsynsmyndighet som har begärt det eller till kommissionen, beroende på vad som gäller, samt till den tillsynsmyndighet som har fattat det aktuella beslutet inom fyra månader.
3. Om den tillsynsmyndighet som har fattat beslutet inte följer byråns yttrande inom fyra månader från dagen för mottagandet ska byrån informera kommissionen om detta.
4. Varje tillsynsmyndighet får informera kommissionen om den anser att ett beslut som fattats av en tillsynsmyndighet inte överensstämmer med de riktlinjer som avses i det här direktivet eller i förordning (EG) nr 1775/2005 inom två månader från dagen för det beslutet.

5. Om kommissionen, inom två månader efter att ha informerats av byrån i enlighet med punkt 3 eller av en tillsynsmyndighet i enlighet med punkt 4 eller på eget initiativ inom tre månader från dagen för beslutet finner att det beslut som fattats av en tillsynsmyndighet ger anledning till allvarliga tvivel beträffande dess förenlighet med de riktlinjer som avses i det här direktivet eller i förordning (EG) nr 1775/2005, kan kommissionen besluta att inleda ett förfarande. Kommissionen ska i sådana fall uppmana tillsynsmyndigheten och de parter som berörs av tillsynsmyndighetens förfarande att yttra sig.

6. Om kommissionen beslutar att inleda ett förfarande ska den inom högst fyra månader från dagen för beslutet fatta ett slutgiltigt beslut om att

(a) inte göra några invändningar mot tillsynsmyndighetens beslut,

eller

(b) begära att den berörda tillsynsmyndigheten ändrar eller återkallar sitt beslut, om den anser att riktlinjerna inte följts.

7. Om kommissionen inte beslutar att inleda något förfarande eller inte fattar något slutgiltigt beslut inom den tidsgräns som fastställs i punkt 5 respektive 6 ska det anses att den inte har haft några invändningar mot tillsynsmyndighetens beslut.

8. Tillsynsmyndigheten ska följa kommissionens beslut om att ändra eller återkalla beslutet inom två månader, och ska informera kommissionen om detta.

9. Kommissionen ska anta riktlinjer för hur denna artikel ska tillämpas. Dessa riktlinjer, som avser att ändra icke-väsentliga delar i detta direktiv genom att komplettera det, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 30.3.

Artikel 24f

Bevarande av information

1. Medlemsstaterna ska kräva att leveransföretag under minst fem år håller relevanta uppgifter om samtliga transaktioner avseende gasleveransavtal och gasderivat med grossister, systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för lagring och LNG tillgängliga för den nationella tillsynsmyndigheten, den nationella konkurrensmyndigheten och kommissionen.

2. Uppgifterna ska innehålla information om berörda transaktioner, såsom regler om löptid, tillhandahållande och avräkning, mängd, datum och tider för verkställande, transaktionspriser och metoder för att identifiera den berörda grossisten liksom detaljerad information om alla oavräknade gasleveransavtal och gasderivat.

3. Tillsynsmyndigheten får besluta att göra delar av denna information tillgänglig för marknadsaktörer förutsatt att kommersiellt känslig information om enskilda marknadsaktörer eller enskilda transaktioner inte lämnas ut. Denna punkt får inte tillämpas på information om finansiella instrument som omfattas av tillämpningsområdet för direktiv 2004/39/EG.

4. För att garantera en enhetlig tillämpning av denna artikel får kommissionen anta riktlinjer som fastställer metoder och villkor för bevarande av information liksom form och innehåll när det gäller de uppgifter som ska bevaras. Dessa riktlinjer, som syftar till att ändra icke-väsentliga delar av detta direktiv genom komplettering ska antas enligt det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 30.3.

5. När det gäller transaktioner avseende gasderivat mellan leveransföretag å ena sidan och grossister, systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för lagring och LNG å andra sidan ska denna artikel tillämpas först när kommissionen har antagit de riktlinjer som avses i punkt 4.

6. Bestämmelserna i den här artikeln får inte skapa ytterligare skyldigheter i förhållande till de myndigheter som nämns i punkt 1 för de enheter som omfattas av direktiv 2004/39/EG.

7. Om de myndigheter som nämns i punkt 1 behöver tillgång till uppgifter som innehas av enheter som omfattas av direktiv 2004/39/EG ska de ansvariga myndigheterna enligt det direktivet överlämna de begärda uppgifterna till de myndigheter som nämns i punkt 1.

(15) Artikel 25 ska utgå.

(16) Artikel 30 ska ersättas med följande:

*”Artikel 30
Kommitté*

1. Kommissionen ska biträdas av en kommitté.

2. När det hänvisas till denna punkt ska artiklarna 3 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet.

3. När det hänvisas till denna punkt ska artiklarna 5a.1–4 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet.”

(17) I bilaga A ska följande stycken läggas till:

”(h) Tillgång till sina förbrukningsuppgifter och möjlighet att genom uttryckligt avtal och utan kostnad ge företag med ett leveransstillstånd tillgång till sina mätaruppgifter. Den part som ansvarar för hanteringen av uppgifterna är skyldig att lämna ut dessa uppgifter till företaget. Medlemsstaterna ska fastställa uppgifternas format och ett förfarande som gör det möjligt för leverantörer och konsumenter att få tillgång till uppgifterna. Inga ytterligare kostnader ska åläggas konsumenten för denna tjänst.

(i) Klar och tydlig information varje månad om den faktiska gasförbrukningen och kostnaderna. Inga ytterligare kostnader ska åläggas konsumenten för denna tjänst.

(j) Möjlighet att byta leverantör när som helst under året och kundens konto hos den tidigare leverantören ska ha avräknats senast en månad efter den sista leveransen från denna tidigare leverantör.”

Artikel 2
Införlivande

1. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv inom 18 månader från dagen för dess ikraftträdande. De ska till kommissionen genast överlämna texten till dessa bestämmelser tillsammans med en jämförelsetabell över dessa bestämmelser och detta direktiv.

De ska tillämpa dessa bestämmelser från och med 18 månader efter ikraftträdandet.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 3
Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den [...] dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 4

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den [...]

På Europaparlamentets vägnar
Ordförande
[...]

På rådets vägnar
Ordförande